

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΚΕ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

15 ΜΑΪΟΥ 1948

ΑΡΙΘ. 19—20

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΣΕΒΕΣ ΠΛΗΡΩΜΑ

ΤΗΣ ΑΓΙΩΤΑΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΘΗΝΩΝ *

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Χριστὸς Ἀνάστη!

Ὅσονδήποτε καὶ ἂν εἶναι βαρυαλοῦσα ἀπὸ τὰ γύρω μας συμβαίνοντα ἢ ψυχὴ, ὅσονδήποτε καὶ ἂν κατήντησε δύσβατος ἢ ἀτραπὸς τοῦ βίου μας, δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος, ὁ ὅποιος νὰ μὴ αἰσθάνεται σήμερον χαρμόσυνον αὔραν νὰ δροσίζη τὴν ταλαιπωρημένην ὑπαρξίν του. Δὲν ὑπάρχει χριστιανός, ὁ ὅποιος νὰ μὴ διαισθάνεται ὅτι ἀπὸ τὸ μήνυμα τῆς Ἀναστάσεως ἀκτινοβολεῖ εὐτυχία, κατακαλύπτουσα πᾶσαν ἀνθρωπίνην δυστυχίαν, πᾶσαν ἐπὶ γῆς ἀδικίαν, πᾶσαν τῶν ἐγκοσμίων φθοράν. Πόσον, ἀληθῶς, καθιστᾷ τοῦ παρόντος τὰς μεταπτώσεις ἀσημάντους ἢ ἐγγύησις τοῦ αἰωνίου μέλλοντος, πόσον τῆς τελικῆς σωτηρίας τὸ μήνυμα ἐκμηδενίζει τῆς σαρκὸς τὰς πληγὰς καὶ τὸν θάνατον! Ὁχρῖα τῶν ἀνθρωπίνων ἢ ματαιότης πρὸ τῆς αἰωνίας ζωῆς καὶ ὁ παραπαίων ἐν τῇ ἀπιστίᾳ καὶ ἐν τῇ ὀδύνη ἐπανευρίσκει, πέραν τῶν καιρῶν, τὸ ἱερὸν νόημα τῆς ὑπάρξεώς του.

Ἡ ἐπάνοδος εἰς τὴν πίστιν τῆς Ἀναστάσεως εἶναι ἐπάνοδος εἰς τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς. Εἶναι ἐπάνοδος πρὸς τὴν Ἀλήθειαν. Κατ' ἐξοχὴν εἰς τὰς ἐποχὰς τοῦ ζόφου καὶ τῆς συγχύσεως τῶν ἰδεῶν, εἰς τὰς τεταραγμένας αὐτὰς ἡμέρας, καθ' ἃς ἐκενώθησαν οἱ ἄσκοι τῶν ἀνέμων καὶ τὰ πάθη ἐπλημμύρισαν τὴν οἰκουμένην, εἶναι ἀνάγκη, καὶ ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ, νὰ ἐπαναστρέψη ἢ ἀνθρωπότης τὸ πρόσωπόν της πρὸς τὸν Σωτῆρα. Ἐκεῖ θὰ ἐπανεύρη τὸν μίτον, ὁ ὅποιος ὀδηγεῖ εἰς τὸ βάθος τῆς ἀληθείας καὶ θὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὰς παραπλανητικὰς ἐπικλήσεις ἐκείνων, οἵτινες εἶναι κληρονόμοι τοῦ ἐωσφορικοῦ πνεύματος τῆς ἀρνήσεως καὶ τῆς ἀπιστίας, εἶναι σκαπανεῖς τῆς κακίας καὶ θεράποντες τοῦ θανάτου. Κατ' ἐξοχὴν εἰς ἐποχὰς, ὅπως ἡ ἰδική μας, καθίσταται περισσότερο ἐπιτακτικὴ ἢ ἀνάγκη τῆς ἀνασυνδέσεως τοῦ ἀνθρώπου πρὸς

* Ἀνεγνώσθη ἀπὸ τοῦ Ἀμβωνοῦ κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς ἐκ νεκρῶν Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος.

τὸν Σωτῆρα διὰ νὰ ἐπανεύρη καὶ ἡ ἐγκόσμιος ζωὴ τὸ μέτρον καὶ τὴν ἰσορροπίαν της καὶ τὸν ἱερὸν προορισμὸν της. Πολλὰ φωτεινὰ διάνοια, διαγνώσασαι τὸν κίνδυνον ἐκ τῆς ἐπιδραμοῦσης ἀνά τὸν κόσμον ὑλολατρίας, ἀντέστησαν κατ' αὐτῆς γενναίως, καὶ διὰ λόγων καὶ δι' ἔργων. Ἐν τούτοις δὲν εὔρον, μέσα εἰς τὸν θησαυρὸν τῆς σκέψεως καὶ τῆς μαθήσεώς των, τὰ κείρια ἐκείνα ῥήματα, τὰ ἀποφασιστικὰ ἐκείνα ὄπλα, τὰ ὁποῖα ἀναχαιτίζουν τὸν βίαιον χεῖμαρρον τῆς βαρβαρότητος καὶ ἐπανάγουν τὸν παραπαίοντα ἄνθρωπον εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς λυτρώσεως. Μόνον ἡ διδασκαλία τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἐγκλείει τὰ ῥήματα καὶ τὰ ὄπλα, πρὸ τῶν ὁποίων λιποψυχεῖ ἢ παράφορος βία τοῦ Κακοῦ καὶ ἐπιστρέφει ἠττημένη εἰς τὰ ἀνήλια ὀρμητήριά της. Μόνον αὐτὴ εἰς τὰ πάθη καὶ εἰς τὸν φανατισμὸν ἀντιπαρατάσσει τὴν θέρμην τῆς πίστεως καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ ἰδανικοῦ. Μόνον αὐτὴ, τοῦ Χριστοῦ ἡ διδασκαλία, δίδει τὴν γνησίαν μυστικὴν σχέσιν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Λόγον καὶ τὸν Θεόν. Μόνον αὐτὴ, κατὰ τὰς κρισίμους σημερινὰς ὥρας τῆς ἀνθρωπότητος, ὑπερψοῦται ὡς φρούριον ἀπόρητον ἐναντίον τῶν ἐπιδραμόντων κατὰ τῆς πεπολιτισμένης γῆς καὶ ταπεινώνει τὴν βίαν των καὶ ἀναχαιτίζει τὸν ροῦν τῶν καταστρεπτικῶν της χειμάρρων. Μόνον, τέλος, αὐτὴ ἀπομένει ὁ ἀμετάβλητος ἀντίπαλος ἐκείνων, οἱ ὅποιοι, φαντασθέντες ὅτι εἰσέβαλον εἰς ἓνα ἐξηθρωμένον κόσμον χωρὶς πλέον ἰκμάδα ζωῆς, αἰφνιδίως ἠσθάνθησαν ὄλον τὸ βάρος τῆς ἰσχύος της καὶ τὴν ἀμετακίνητον ἐπιβολὴν της. Ὁ Χριστιανισμὸς σήμερον ἐπωμίσθη ὑπεράνω ἔθνων, ὑπεράνω τάξεων καὶ συμφερόντων, τὸν ἀγῶνα κατὰ τοῦ δόγματος τῆς ὑλοκρατίας, τὸν ἀγῶνα κατὰ τῆς μεθόδου τῆς βίας, ἢ ὁποῖα συνθλίβει ὑπὸ τὸ βαρὺ της πέλμα τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν ἐλευθερίαν, τὰς ὑψηλοτέρας κατακτήσεις τοῦ κοινωνικοῦ πολιτισμοῦ. Ὁ Χριστιανισμὸς, συμφώνως πρὸς τὰ ῥήματα τοῦ Μεγάλου Διδασκάλου, ἔρχεται νὰ διδάξη τὴν ἀληθῆ δικαιοσύνην μεταξὺ τῶν ἀν-

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Δαμασκηνὸς πρὸς τὸ εὐσεβές πλήρωμα τῆς Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς ἐκ νεκρῶν Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. — † Μητροπολίτου Λαρίσης Δωροθέου Ἔργασια καὶ προσευχή. — † Μητροπολίτου Κορινθίας Μιχαήλ Ἡ δίκη τοῦ Ἐπισκόπου Βαρνάβα Νάστιτς (ἐκ τῶν «Ἐκκλησιαστικῶν Καιρῶν» τοῦ Λονδίνου). — † Ἐπισκόπου Ταλαντίου Βασιλείου Παΐσιου Ἐπισκόπου Βοιωτίας Σχέδιον Κανονισμοῦ ἢ Συντάγματος Ἐκκλησιαστικοῦ τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος (τέλος). — Βασιλείου Βέλλα Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἐκθεσις τῶν πεπραγμένων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς λειτουργίας τῆς. — Βασ. Διάταγμα Περὶ συγγραφέων ἐνοριῶν ἱερῶν τιμῶν Μητροπόλεων. — Παρατηρήσεων Στήλη: Ἡ ἀπιστία τοῦ Θωμᾶ. — Οἱ ἐπιστήμονες Κύπρου. — «Church Times». — Χρονικά. — Πνευματικὴ Κίνησις: Β. Βέλλα Μιχαίλας, Ἰωήλ καὶ Ὀβδιού. — Ἐκτελεσθέντες ἐπὶ Κατοχῆς. — Φ. Σκούρα, Ἀ. Χατζηδήμου, Α. Καλούτση καὶ Γ. Παπαδημητρίου Ἡ ψυχοπαθολογία τῆς πείνας, τοῦ φόβου καὶ τοῦ ὄχθους· νευρώσεις καὶ ψυχονευρώσεις· ἀπὸ τὸ ἱατρικὸ χρονικὸ τῆς Κατοχῆς. — Κων. Κουκίδη Ἡ δικαιοσύνη τους! Γερμανικὰ καὶ Ἰταλικὰ στρατοδικεῖα Κατοχῆς. — Ἀποστολικῆς Διακονίας Ἐκδόσεις. — Βιβλιογραφία.

θρώπων. Ὅχι διὰ νὰ σαγηνεύσῃ διὰ τοῦ γοητευτικοῦ τούτου κηρύγματος τὰς μυριάδας τῶν ἠδικημένων καὶ νὰ τὰς παρασύρῃ κατόπιν πρὸς ἰδιοτελεῖς σκοποὺς καὶ πρὸς δουλείαν χειροτέραν παντὸς μέχρι σήμερον γνωστοῦ κοινωνικοῦ καθεστώτος, ἀλλὰ διὰ νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ὑψηλὴν τοῦ Ἰδρυτοῦ τοῦ διδασκαλίαν εἰς τὰς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὅπου ἡ βία δὲν ἔπνιξε τὴν ἀναπνοὴν καὶ δὲν ἐνέκρωσε τὴν σκέψιν, παρ' ὄλην τὴν σαγήνην τῶν ὑποσχέσεων τοῦ κακοῦ, παρ' ὄλην τὴν θόλωσιν τῶν συνειδήσεων, τὰς ὁποίας κατακαίει ἡ πείνα καὶ ἡ ἀδικία, διαπιστοῦται τὸ θαυμασίον γεγονός τῆς ἐπιστροφῆς κατὰ μυριάδας τῶν ἀσώτων εἰς τὸν εὐσπλαγχνον Πατέρα. Διαπιστοῦται ἡ περὶ τὸν Σταυρὸν συσπειρώσις τῶν πεπολιτισμένων ἔθνων διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῶν αἰώνων ἀξιών καὶ τῶν αἰώνων ἰδεῶν, αἱ ὁποῖαι κορυφοῦνται εἰς τὸν λόγον τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἄν τὴν ἀνάνηψιν αὐτὴν, ἂν τὴν συσπειρώσιν αὐτὴν, ἂν τὴν ἐν ταῖς ψυχαῖς ἀνάστασιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως χαιρετίζωμεν σήμερον εἰς ὀλόκληρον τὴν οἰκουμένην, πῶς νὰ μὴ πιστεύσωμεν, ὅτι ἡ σημειουμένη αὕτη μεταστροφή τῶν ἀνθρώπων δὲν θὰ παρουσιασθῇ εἰς ὑψηλότεραν ἀκόμη κλίμακα ἐν Ἑλλάδι, εἰς τὴν χώραν, ἡ ὁποία πάσης ἄλλης σκληρότερον δοκιμάζεται ἀπὸ τὴν ἐπιβουλὴν τοῦ Κακοῦ; Πῶς νὰ μὴ πραγματοποιηθῇ ἡ τοιαύτη ἀνασύνταξις τῶν δυνάμεων εἰς τὴν χώραν, ἡ ὁποία ἀπὸ ἐξαιτίας γυθεται τὸ πικρότερον ποτήριον τῆς προδοσίας, τῆς ἐγκληματικότητος, τῆς ἀρνήσεως πάσης ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς ἀληθείας καὶ γνωρίζει ἐξ ἐπαφῆς τὸ ψεῦδος τῶν ἐπαγγελιῶν τῶν ἀντιχριστῶν; Ὅπως καὶ κατὰ τὰς ἄλλας κρίσιμους ὥρας

τῆς ἱστορίας του, ὅπως καὶ κατὰ τὰς ἄλλας ἐπιδρομὰς τῶν βαρβάρων, τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ὀφείλει νὰ στραφῇ, καὶ θὰ στραφῇ, πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν του καὶ νὰ ἐμποτισθῇ ἀπὸ τὰ διδάγματα τῆς. Πάντες, νέοι καὶ ὄρμιοι τὴν ἡλικίαν, διανοούμενοι καὶ μὴ, ὀφείλουν νὰ κατανοήσουν, ὅτι εἰς τὴν δύναμιν τῆς ψευδοῦς ἰδεολογίας, ἡ ὁποία ἔρχεται νὰ ὑποδουλώσῃ τὴν πολιτικὴν καὶ τὴν πνευματικὴν ἐλευθερίαν τοῦ Ἔθνους, ὁ Χριστιανισμὸς κυρίως ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἀντιταχθῇ, αὐτὸς δύναται νὰ κατακτήσῃ συνειδήσεις, νὰ σώσῃ τοὺς ἀμφιταλαντευομένους, νὰ ἐνισχύσῃ τοὺς πάσχοντας πιστοὺς. Ἡ Ἐκκλησία, ἔχουσα βαθυτάτην ἐπίγνωσιν τῆς ἀποστολῆς τῆς, φορεὺς τοῦ μεγαλύτερου πολιτισμοῦ καὶ πρόμαχος αὐτοῦ ἀνὰ τοὺς αἰῶνας, κατὰ τὴν ἱερὰν αὐτὴν ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεως καλεῖ τὰ τέκνα τῆς εἰς τὰς ἐπάξεις τῆς πίστεως. Ὁ Σταυρὸς, ὁ ὁποῖος ἐφώτισε τὰς λεγεῶνας τοῦ Κωνσταντίνου, ἄς κατ'αυγάζῃ τὸν οὐρανὸν μας. Ὑπὲρ αὐτοῦ ἀγωνιζόμεθα καὶ ἐναντίον ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι, ἐν τῇ μέθῃ τῆς ὑπεροφίας τῶν, ἐνόμισαν, ὅτι δύναται νὰ τὸν καταλύσῃ. Ἐναντίον ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀπεμπόλησαν τὰ ἱερὰ καὶ τὰ ὄσια τοῦ Ἔθνους καὶ δουλεύουν εἰς ξένους θεοὺς. Ἡ Ἐκκλησία, γνωρίζουσα καλύτερον ἀπὸ τοὺς ἀνυπομόνους καὶ ἀπροσέκτους ἐπικριτὰς τῆς τὸν τρόπον τοῦ ἀγῶνος καὶ τὸν ὑψηλὸν τόνον, ὁ ὁποῖος προσήκει καὶ εἰς αὐτὸν καὶ εἰς Αὐτὴν τὴν ἰδίαν, εἶναι μεστὴ ἐλπίδων καὶ πίστεως ἐπὶ τὸ μέλλον κατὰ τὴν ἀναστάσιμον ταύτην ἡμέραν. Συμπαραστάτις τοῦ Ἔθνους, σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς του, ἀκούει, μέσα εἰς τὴν χαρμόσυνον κωδωνοκρουσίαν τῆς Μεγίστης χαρᾶς, τὸ μήνυμα τῆς τελικῆς δικαίωσης. Ἐπὶ τούτοις, ἐξαιτούμενοι ἐφ' ὑμᾶς τὴν χάριν καὶ εὐλογίαν τοῦ ἐκ νεκρῶν Ἀναστάντος Λυτρωτοῦ, ἐπιδαφιλούμεν ὑμῖν τὸν πατρικὸν ἀναστάσιμον ἀσπασμόν, σφραγίδα τῆς προσδοκωμένης εἰρηνικῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Ἔθνους.

Εὐχέτης πάντων ὑμῶν πρὸς Κύριον

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ

(Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου)

Ὅσοι τὸ διαπαντὸς θεραπεύειν ἐκλύει, οὕτω τὸ συνεστραμμένως αἰεὶ διελέγεσθαι τραχύτερον ποιεῖ. Διὰ τοῦτο πανταχοῦ τῇ συμμετρῷα κερηθῆσθαι καλόν.

Πέφυγεν ὡς τὰ πολλὰ τοιαῦτα φαντασιούσθαι ἢ ψυχῇ, οἷα ἂν ἐν ἡμέρᾳ βούλεται καὶ ἐπιθυμεῖ.

Αἱ ἐπιπλήξεις, ὅταν μὴ σφόδρα φορτικαὶ ᾖσι, τότε μάλιστα δύναται εὐπαράδεκτοι γενέσθαι.

Ἡ διάστασις καὶ μάχη φθοροποιὸν καὶ ἀναλωτικὸν καὶ τῶν δεχομένων αὐτὴν καὶ τῶν εἰσαγόντων, καὶ σιτῶς μᾶλλον ἅπαντα διατρῶγει.

ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Είναι ἑσπέρα Σαββάτου. Ὁ Θεῖος Διδάσκαλος ἐδίδαξε περὶ τοῦ Σαββάτου, ἤσκησεν ἔργα φιλανθρωπίας καὶ εὐηργέτησε. Ὁ ἥλιος ἐκουράσθη εἰς τὸ τρέξιμόν του καὶ κατηυθύνθη πλὴν πρὸς ὕπνον. Ὁ Χριστὸς ὁμῶς δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ εἶναι κουρασμένος, δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπιθυμήσῃ τὸν ὕπνον. Πρὸ τῆς οἰκίας, εἰς τὴν ὁποίαν κατέλυσε, συνηθροίσθη ὅλη ἡ πόλις. Τοῦ ἔφερον παντοειδεῖς ἀρρώστους. Τοὺς βοηθεῖ ὁλως. Ὅποια δύνამεις πρὸς ἔργασίαν, τὴν ὁποίαν ἀναπτύσσει!

Μήπως αὖριον θὰ ἀναπληρώσῃ τὴν καθυστερηθεῖσαν ἡσυχίαν τῆς σήμερον; Θὰ ξεκουρασθῇ μήπως αὖριον; Ὁχι. Ἦδη ἠγέρθη πρὸ τῆς ἀνατολῆς. Δὲν εἶπεν εἰς τοὺς προστρέξαντας μαθητάς Του «ἀφήσατέ με, θέλω νὰ ἡσυχάσω σήμερον». Ὁχι, ἀλλὰ λέγει «Πηγαίνωμεν». Καὶ πηγαίνει κηρύττων, διδάσκων, θεραπεύων. ἐκβάλλων δαιμόνια καὶ γενικῶς φιλανθρωπεύομενος. Ἔτσι καὶ τὴν ἐπομένην καὶ καθ' ἑκάστην, διότι «πρὸς τοῦτο ἐλήλυθεν». Ὅποια δύνამεις πρὸς ἔργασίαν καὶ ὁποία χαρὰ ἐξ αὐτῆς καὶ δι' αὐτήν. Εἰς αὐτὰ φανεροῦται ἡ δόξα τοῦ Χριστοῦ.

Πόθεν ἡ τοιαύτη δύνამεις καὶ χαρὰ; Πρωτῶ ἔσηκώθη καὶ ἐξήλθε. Ἐζήτηε τὴν μοναξιάν καὶ ἐκεῖ τότε προσηυχῆθη. Αὐτὸ μᾶς διηγείται ὁ Εὐαγγελιστής. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Χριστὸς μᾶς ὀδηγεῖ εἰς τὴν πηγὴν τῆς δυνάμεως καὶ τῆς χαρᾶς. Ἡ πηγὴ ἀναπηδᾷ ἐκ τῆς προσευχῆς, ἐκ τῆς παραδόσεως τῆς καρδίας εἰς τὸν Θεόν. Τὸ ὄπλοστάσιον τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ ἡσυχος καὶ ἐν ὑποταγῇ ἀφιέρωσις εἰς τὸν Οὐράνιον Πατέρα. Ὁ Χριστὸς πηγαίνει ἀπὸ τῆς ἔργασίας εἰς τὴν προσευχήν, καὶ ἀπὸ τῆς προσευχῆς εἰς τὴν ἔργασίαν. Μᾶς ὑποδεικνύει οὕτω καὶ τὸν ἰδικόν μας δρόμον καὶ μᾶς διδάσκει «προσεύχου, ἀγαπητέ, καὶ ἐργάζου». Τὸ πράττομεν; Καὶ ἂν τὸ πράττωμεν, τὸ πράττομεν ὀρθῶς;

Ἡ Ἐκκλησία κηρύττει τὸν Χριστὸν τὸν ἐργαζόμενον, τὸν μὴ γνωρίζοντα ἡσυχίαν καὶ ἀνάπαυσιν. Τοῦτο διδάσκει ὁ Χριστὸς. Γνωρίζομεν δὲ καὶ ἐκ τῶν ἀρχαίων τὸ σοφώτατον ἐκείνο «ἔργον οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργίη τ' ὄνειδος». Ἡ ἔργασία εἶναι καθῆκον τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τὸ νὰ ἐργάζηται τις εἶναι ὑπηρεσία πρὸς τὸν Θεόν, ἀλλὰ καὶ εὐνοια τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἔργασία ὀδηγεῖ πρὸς τὴν ἀρετήν, ἡ ὀκνηρία εἶναι ὄχι μόνον αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν κακία, ἀλλ' εἶναι καὶ ἡ ἀρχή, ἡ ρίζα καὶ ἡ μήτηρ πάσης κακίας.

Πρέπει νὰ παρατηρηθῇ ἐν τούτοις, ὅτι πολλοὶ ἐργάζονται μὲν, ἀλλ' ἐργάζονται ὡς μίαν ἀσυνειδητοῦ μηχανή. Μέσα εἰς ζωντανὸν σῶμα ὑπάρχει μίαν νέκρωσις, ἡ ἔργασία τῶν ἐκτελεῖται μὲ ἀδιαφορίαν. Τί λείπει ἀπὸ αὐτούς; Ἀπὸ τοὺς τοιοῦτους λείπει ὁ ὑψηλὸς καθαγιασμὸς τῆς ἔργασίας, ὁ ὁποῖος θὰ ἐχορήγῃ τὴν ὄρεξιν καὶ τὴν χαρὰν πρὸς τὴν ἔργασίαν. Ἄλλοι πάλιν ἐργάζονται καὶ αἰσθάνονται μὲν κάτι, πλην

αὐτὸ εἶναι ἐξ ὀλοκλήρου ὕλικόν, εἶναι δηλ. ἡ ἀποψὶς τῆς ἀποκτήσεως χρήματος καὶ μόνον. Ὅλη ἡ ἐνέργειά τῶν καὶ ἡ ἔργασία τῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τούτου, πῶς νὰ ἐτοιμάσουν τοιοῦτοτρόπως δι' ἑαυτοὺς ἡμέρας ἀναπαύσεως, ἡσυχίας, καλοζωίας Τί λείπει ἀπὸ αὐτούς; Ἀπὸ τοὺς τοιοῦτους λείπει ἡ οὐράνιος εὐλογία, ἡ ὁποία χορηγεῖ εἰς τὴν ἔργασίαν τὸν ἀγαθὸν σκοπὸν καὶ τὸ ἀληθὲς ἠθικὸν περιεχόμενον. Ἄλλοι πάλιν ἐργάζονται ἄνευ προσευχῆς. Οἱ τοιοῦτοι εὐρίσκονται εἰς ἀπόστασιν μεγάλην ἀπὸ τοῦ πραγματικοῦ σκοποῦ τῆς ἔργασίας. Ἡ ἔργασία τῶν εἶναι διαρκῆς μεμψιμοιρία. Ἡ ἔργασία τότε δι' αὐτούς γίνεται ἀληθῆς σωματικὸν βᾶρος, γίνεται κόπος, ἰδρώς, κάματος, καὶ τότε, ἀντὶ νὰ ἀποβαλῆ εἰς εὐλογίαν, ἡ ἔργασία θεωρεῖται ὑπ' αὐτῶν κατάρρα. Τί λείπει ἀπ' αὐτούς; Ἀπὸ τοὺς τοιοῦτους λείπει ἡ ἀληθῆς ἐπίγνωσις τῆς τεραστίας σημασίας, τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ ἔργασία δι' αὐτούς καὶ τὸ σύνολον, ὅταν γίνεται μὲ τὴν βοήθειαν καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Θεοῦ.

Ἡ παρούσα ἐποχὴ εἰς τὸν καθένα μας θέτει ὑψηλὰς ἀπαιτήσεις ἐν σχέσει πρὸς τὴν σωματικὴν ἢ τὴν πνευματικὴν τοῦ ἰκανότητα. Ἐκεῖνος ὅστις συμβαδίζει μὲ τὸν Χριστὸν ἐν τῷ πνεύματι τῆς ἔργασίας αἰσθάνεται ὑψηλοτέραν καὶ πλέον ἐνισχυτικὴν τὴν συμπάραστασιν αὐτήν, καὶ εἰς αὐτὸν τότε τὸ ἐκ τῆς ἔργασίας βᾶρος μεταβάλλεται εἰς εὐλογίαν καὶ πρόοδον. Μόνον ἔτσι ὁ ἐκ τῆς ἔργασίας κουρασμένος ἄνθρωπος λαμβάνει νέας δυνάμεις καὶ ἐπὶ πλέον οὐράνια λάμψις καὶ εἰρήνη τίθεται ὡς σφραγίς ἐπὶ πάσης ἔργασίας καὶ ἐνεργείας αὐτοῦ. Αὐτὸς τότε πράττει εἰς ἀποτελέσματα πᾶν ὅ,τι οἱ ἄλλοι δὲν δύνανται νὰ πράξουν.

Ἐὰν τοῦτο κατανοηθῇ καὶ γίνῃ κτήμα, τότε ὁ ἄνθρωπος μανθάνει τὸ μυστικὸν τῆς πρὸς ἔργασίαν δυνάμεως καὶ χαρᾶς τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἔτσι τότε ἡμεῖς ὅσον πιστότερον προσευχόμεθα, τόσοον χαριέστερον εὐρισκόμεθα ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Θεοῦ μὲ τὴν ἔργασίαν μας.

Ἄς παρατηρήσωμεν τὸν Χριστὸν. Εἰργάσθη μέχρι βαθείας νυκτός, καὶ ἐν τούτοις παρά τὸν κόπον ἔλαβε θαυμασίας δυνάμεις πρὸς δημιουργίαν καὶ ἐκτέλεσιν. Ἦτο καὶ ἄνθρωπος, καὶ διὰ τοῦτο τὸ κουρασμένον σῶμα θὰ ἐζήτησε τὰ δικαίωματά του· μόλις ὁμῶς εὔρε τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν ἀνάπαυσιν εἰς τὸν ὕπνον, ἰδοὺ ξυπνᾷ τὸν Χριστὸν ἡ καρδία Του καὶ τὸν ὀδηγεῖ πρὸς τὸν Οὐράνιον Πατέρα ἐν τῇ προσευχῇ. Ἐπρεπε ἐν πρώτοις νὰ εὐχαριστήσῃ Ἐκεῖνον, Ὅστις τὸν ἐνίσχυσε, καὶ ὕστερον νὰ λάβῃ ἐκ νέου τὰ δῶρά Του ἀπὸ τὰς χειρᾶς Του καὶ μὲ αὐτὰ νὰ τεθῇ καὶ πάλιν ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν Του.

«Ἀκολουθεῖτέ με» μᾶς φωνάζει ὁ Χριστὸς, «διὰ πᾶν ὅ,τι σᾶς χορηγεῖται εὐχαριστεῖτε τὸν Θεόν. Τοῦτο θὰ σᾶς βοηθήσῃ πρὸς περαιτέρω δημιουργίαν καὶ ἐνεργείαν. Δι' ὅ,τι σεῖς ὀνομάζετε ἰδικὰς σας δυνάμεις καὶ δῶρα σώματος καὶ πνεύματος, εὐχαριστεῖτε πάντοτε τὸν Θεόν,

διότι Αὐτός σᾶς τὰ ἐδώρησε. Τοῦτο θὰ σᾶς ὠθήσῃ εἰς τὸ νὰ ἐξετάσητε τί εἴσθε καὶ τί ἔχετε, καὶ νὰ μεταχειρίζεσθε ἐπιμελῶς καὶ ἐπωφελῶς τὰ δῶρα ταῦτα».

Ὁ μὴ λησμονῶν λοιπὸν ὅτι τὰ δῶρα αὐτὰ καὶ τὰς δυνάμεις αὐτὰς ἔλαβεν ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἐπωφελεῖται πάντοτε αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ προσεύχεται ὁμοίως. Ἡ διὰ τὸν Θεὸν ἐργασία ἦτο τὸ κέντρον καὶ ἡ οὐσία πάσης ἐργασίας καὶ ἐνεργείας τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸ μυστικόν, ὅπερ ἵπτατο ὑπεράνω αὐτῶν καὶ ἐχορήγει τὴν δύναμιν πρὸς ἐργασίαν καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς χαρὰν. Ἐφορμῶζοντες καὶ ἡμεῖς τοῦτο εἰς τὴν καθημερινὴν ἐργασίαν μας, καὶ ὀλιγώτερον κουραζόμεθα καὶ περισσότερον εὐεργετικώτεροι γινόμεθα. Διὰ τοῦτο ὁ Χριστὸς μᾶς συμβουλεύει πάντοτε «προσεύχου, ἀγαπητέ. καὶ ἐργάζου».

Ἐχοντες τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐργαζόμεθα πιστότερον καὶ ἀποδοτικώτερον, καὶ ἡ ἐργασία μας τότε ἀποβαίνει εἰς χαρὰν, θάρρος, ἐλπίδα, ἀγάπην. Ἄς παρατηρήσωμεν τὸν Χριστόν. Ἡ συνομιλία Του μετὰ τὸν Οὐράνιον Πατέρα ἐν τῇ προσευχῇ. Τὸν ἔκαμεν εὐχαριν ἐν τῇ ἐργασίᾳ, καὶ ὅταν ἐζητεῖτο νὰ ἐργασθῆ ἔλεγε μετὰ χαρὰν πρὸς τοὺς Μαθητὰς Του «Πηγαίνωμεν».

Ἡ πίστις τότε δίδει τὸ θάρρος καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν, τὴν ἀνακούφισιν καὶ τὴν παρηγορίαν, διότι τότε γνωρίζει ὁ ἄνθρωπος τὴν πλουσίαν ἀνταμοιβῆν τῆς ἐργασίας. Εἴθε εἰς πᾶσαν πρᾶξιν μας νὰ ἔχωμεν πάντοτε τὸ αἶσθημα τοῦτο, ὅτι ὁ Θεὸς πλουσίως ἀνταμείβει, ἐνδυναμώνει, χαροποιεῖ καὶ ξεκουράζει πάντα, ὅστις ἐργάζεται ἐν τῷ ὀνόματι Του. Εἴθε νὰ αἰσθανώμεθα ἐργαζόμενοι, ὅτι ὁ Θεὸς θέλει τὴν ἐργασίαν καὶ εὐλογεῖ τὴν γινομένην τοιαύτην ἐν τῷ ὀνόματι Του. Ἡ καρδιά μας θὰ εἶχε τότε διαρκῆ χαρὰν καὶ εἰς ὅλα θὰ μᾶς ἐβεβαίωνε μίαν οὐράνιον φωνὴν «Πᾶν ὅ,τι ἐργάζεσθε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Θεοῦ θὰ ἐπιτύχη. Εἶναι διὰ σᾶς εὐλογία ἡ τιμὴ τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ἐργασίᾳ». Αὐτὸ λοιπὸν τὸ μανθάνομεν εἰς τὴν ἡσυχον καὶ πιστὴν συνομιλίαν μας μετὰ τὸν Θεόν, τὴν προσευχὴν.

Ἡ πρὸς ἐργασίαν δύναμις καὶ χαρὰ τοῦ Χριστοῦ δὲν στηρίζεται μόνον ἐπὶ τῆς πίστεως, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἀγάπης, ἥτις γεμίζει τὴν καρδίαν Του. Ἦλθε χάριν τοῦ κόσμου. Ἡ ἀγάπη Του πρὸς τὸν κόσμον, τὸν ὅποιον ἦλθε νὰ σώσῃ, τοῦ ὁποίου τὴν ἀθλιότητα ἦλθε νὰ ἀφαιρέσῃ, τὸν ὀδηγεῖ εἰς τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐργασίαν.

Ἀκολουθεῖ, ὁ ἀνθρωπότης, τὸν Χριστόν, ἐπικαλοῦ πάντοτε τὸ ὄνομα Του καὶ τὴν βοήθειάν Του, λέγει εἰς Αὐτὸν τὴν πίστιν σου, ἀνάθεσον εἰς Αὐτὸν τὰς ἀνάγκας σου. Μία δύναμις καὶ πλησμονὴ ἀγάπης θὰ σε πλημμυρίσῃ, ἥτις θὰ σε ἰκανώσῃ νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν ἐργασίαν σου. Μία τοιαύτη ἀγάπη, ἥτις τροφοδοτεῖται ἀπὸ τὸν Θεόν, θαυματοποιεῖ. Εἰς αὐτὴν τὸ δυσκολώτατον γίνεται εὐκολώτατον καὶ τὸ βαρύτερον εἶναι ἐλαφρότατον. Εἶναι ἀνάγκη εἰς ὅλας τὰς στιγμὰς τῆς ζωῆς μας νὰ ἀκούωμεν τὸν

Χριστόν συμβουλευόμενα «προσεύχου, ἀγαπητέ, καὶ ἐργάζου».

Πρὸ τῆς ἀνατολῆς ὁ Χριστὸς ἐσηκώθη καὶ ἐπερέυθη εἰς τὴν προσευχὴν. Αὐτὴ ἦτο ἀναγκαιότερα ἢ ὁ ὕπνος. Εἰς τὴν προσευχὴν ἡ ψυχὴ μας πλησιάζει τὸν Θεόν, καὶ ὁ Θεὸς ἔρχεται πρὸς ἡμᾶς πληρῶν τὴν ἰκεσίαν μας, εὐλογῶν τὸ ἔργον τῶν χειρῶν μας, χαρίζων δύναμιν πρὸς περᾶσι τῆς ἐργασίας μας, παρέχων χαρὰν καὶ εὐφροσύνην ψυχικὴν ἐκ ταύτης καὶ ἀνακούφισιν ἐκ τοῦ κόπου. Μὴ λησμονῶμεν ποτὲ ὅτι εἰς τὴν προσευχὴν καὶ μόνον κεῖται ἡ ἀξιοθαύμαστος δύναμις πρὸς μεγάλα καὶ ὑψηλὰ ἔργα.

† Ὁ Λαρίσης ΔΩΡΟΘΕΟΣ

Η ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΒΑΡΝΑΒΑ ΝΑΣΤΙΤΣ

Καθ' ἃ ἀναγράφουσιν οἱ «Ἐκκλησ. Καιροὶ» τοῦ Λονδίνου, ὅλος ὁ πληθυσμὸς τῆς Σερβίας ἀνεστατώθη ἀπὸ τὴν εἶδησιν τῆς δίκης τοῦ νεαροῦ Σέρβου Ὁρθοδόξου Ἐπισκόπου τοῦ Σαράγεβο καὶ τῆς Βοσνίας, Βαρνάβα Ναστιτς. Δὲν ἐτελείωσεν ἀκόμη ἐν ἔτος ἀφότου ὁ Βαρνάβας Ναστιτς ἐξελέγη Ἐπίσκοπος ἀπὸ τὴν Σερβικὴν Ὁρθόδοξον Σύνοδον τοῦ Βελιγραδίου, ἡ ὁποία προεδρεύεται ἀπὸ τὸν Πατριάρχην Γαβριήλ. Μετὰ τὴν χειροτονίαν του ἀπεστάλη εἰς Σαράγεβον, ἐπαρχίαν χηρεύουσαν ἀπὸ τὸ 1941, ὅτε ὁ τελευταῖος Σέρβος Ἐπίσκοπος τῆς πόλεως αὐτῆς, Μητροπολίτης Πέτρος Σιμονιτς, συνελήφθη καὶ ἐφονεύθη ἀπὸ τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ Τίτου τῆς Κροατίας.

Ἀναγγέλλοντες τὴν δίκην τοῦ ἐπισκόπου Ναστιτς, οἱ κομμουνισταὶ διεκήρυττον: εἰς τὴν δίκην αὐτὴν θὰ ἀποκαλυφθοῦν ὅλα τὰ ἐγκλήματα καὶ αἱ ἀντιλαϊκαὶ ἐνέργειαι τῆς Σερβικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Εἰς τὴν ὑπόθεσιν ἐδόθη εὐρυτάτη δημοσιότης διὰ νὰ προξενηθῆ ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλειτέρα βλάβη εἰς τὸ γόητρον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ μειωθῆ ἡ ἐπιρροὴ τῶν πνευματικῶν ἀρχηγῶν τῆς ἐκκλησίας ταύτης—τῶν ἐπισκόπων καὶ τῶν κληρικῶν.

Ὁ νεαρὸς ἐπίσκοπος ἄλυσσοδεμένος μετεφέρθη ἀπὸ τὴν φυλακὴν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ δικαστηρίου.

—Τί ἔχεις νὰ πῆς διὰ τὰς ἐναντίον σου κατηγορίας; ἠρώτησεν ὁ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου.

Ὁ ἐπίσκοπος ἀπήντησεν:

—Ὅλαι αἱ κατηγορίαι σας εἶναι ἐφευρέσεις καὶ ψευδεῖς ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἕως τὸ τέλος. Σᾶς λέγω: Δὲν φοβοῦμαι. Ἥμπορεῖτε νὰ με σκοτώσετε, αὐτὸ ὅμως δὲν ἔχει σημασίαν. Ὁ Σερβικὸς λαὸς εἶναι ἐναντίον σας, καὶ ὅλος ὁ πολιτισμένος κόσμος σᾶς περιφρονεῖ. Ἦδη ἐχάσατε τὸν πόλεμον.

Οἱ δικασταὶ εἰς τὴν δίκην αὐτὴν ἦσαν: ὁ Μασὰν Τάδονιτς, ὁ Σάββας Βίνκοβιτς, ὁ Μίλο Χόλοβιτς καὶ ὁ Τσέντο Μίγιοβιτς.

Αἱ ἀπαντήσεις τοῦ ἐπισκόπου εἶχαν συμπαθῆ ἀπήχησιν μεταξύ τοῦ ἀκροατηρίου. Οἱ δικασταὶ καθ' ἡμέραν ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ διακόπτουν ἐπανειλημμένως τὴν δίκην, διὰ νὰ ἐπιβάλλουν ἡσυχίαν εἰς τοὺς ἀκροατὰς.

Ἐξεμεταλλεύθησαν δὲ ἰδιαίτερος τὸ γεγονός, ὅτι ὁ ἐπίσκοπος ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἀμερικὴν, εἰς τὴν πόλιν Γκάρνυ τῆς Ἰνδιάνας, ὅπου διέμενε καὶ ἐπήγαινε εἰς τὸ σχολεῖον μέχρι τοῦ ὅτου ἐγένετο ἑννέα ἐτῶν. Ἐπὶ τῆ βίασει τοῦ γεγονότος τούτου ὁ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου Ράδονιτς ἠρώτησε τὸν κατηγορούμενον :

—Εἶπέ μας, εἶσαι Σέρβος ἢ Ἀμερικανός;

—Εἶμαι καὶ τὰ δύο, Ἀμερικανός καὶ Σέρβος, εἴτε σὰς ἀρέσει εἴτε ὄχι. Μάθετε ὅμως τοῦτο: Ὅλοι οἱ τίμιοι Σέρβοι καὶ ὄλοι οἱ τίμιοι Ἀμερικανοὶ ἐγκαρδίως ἀντιτίθενται εἰς τὴν δικτατορίαν καὶ τυραννίαν σας.

Ὁ θόρυβος τοῦ δικαστηρίου ἦτο τοιοῦτος, ὥστε ἡ δίκη διεκόπη.

Ἡ σοβαρωτέρα κατηγορία κατὰ τοῦ ἐπισκόπου ὡμοίαζε μᾶλλον πρὸς ραδιοφωνικὴν παραγανδιστικὴν ὁμιλίαν :

«Ὁ Βαρνάβας Νάστιτς, καταχρώμενος τῆς θέσεώς του εἰς τὴν ἱεραρχίαν τῆς ἐκκλησίας, ἀνέπτυξε προδοτικὴν δραστηριότητα ἐναντίον τοῦ σημερινοῦ καθεστώτος τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Ἑθνικῆς Δημοκρατίας τῆς Νοτιοσλαβίας καὶ κατὰ τῶν στρατιωτικῶν μας δυνάμεων, με σκοπὸν τὴν διάσπασιν τῆς ἐνότητος τοῦ λαοῦ μας καὶ τὴν δημιουργίαν εὐκαιρίας διὰ τὴν ἐπέμβασιν τῶν ἱμπεριαλιστῶν».

Ὁ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου ἐπανειλημμένως εἶπεν, ὅτι ἡ δραστηριότης αὐτῆ τοῦ ἐπισκόπου συνίστατο εἰς τὰς ὁμιλίαις καὶ τὰ κηρύγματά του, εἰς τὰ ὅποια οὗτος συχνὰ ὑπεδείκνυεν ὅτι ὑπὸ τὸ σημερινὸν ἀθεϊστικὸν καθεστῶς ἐν Νοτιοσλαβίᾳ, ἡ ἀνομία, ἡ βία καὶ τὰ ἐγκλήματα βασιλεύουν καὶ ὅτι ὑπάρχει ἐπείγουσα ἀνάγκη ἐνεργείας πρὸς ἀπομάκρυνσιν τῆς τυραννίας.

—Ὁμιλήσας ἔτσι ποτέ; ἠρώτησεν ὁ Ράδονιτς τὸν κατηγορούμενον.

—Μάλιστα, καὶ κάτι περισσότερον ἀκόμη, ἀπήντησεν ὁ ἐπίσκοπος. Εἶπα δηλαδὴ ἐκεῖνο ποῦ ὄλος ὁ λαὸς τὸ λέγει, τὸ αἰσθάνεται καὶ τὸ ἐπιθυμεῖ.

Τὴν παραμονὴν τῆς συλλήψεώς του ὁ ἐπίσκοπος εἶχεν ἐκφωνήσει λόγον, εἰς τὸν ὅποιον προέβλεπε τὴν ἀναπόφευκτον «πτῶσιν ὄλων, ποῦ ἐνεργοῦν ὄχι μόνον χωρὶς Θεόν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦ Θεοῦ». «Ὅχι ἐν πενταετῆς σχέδιον, εἶπεν, ἀλλὰ καὶ πεντάκις πενταετῆ σχέδια θὰ ἀποτύχουν, διότι δὲν ἔχουν ὡς σκοπὸν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν εὐημερίαν τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ κόσμου διὰ τοῦ ψεύδους καὶ τῆς βίας».

—Ἐγραψες καὶ εἶπες ὅτι θὰ ἐκραγῆ πόλεμος μεταξύ Ἀμερικανῶν καὶ τῶν Σοβιέτ, ὅτι ἡ Μόσχα εἶναι ἡ αἰτία τῶν ἀπωλείων καὶ δοκιμα-

σιῶν μας καὶ ὅτι ἡ Οὐνρα ἐβοήθει μόνον τοὺς Κομμουνιστὰς;

—Μάλιστα· κατ' οὐσίαν τὰ εἶπον ὅλα αὐτὰ, ἀλλὰ μὲ διαφόρους λέξεις ἀπήντησεν ὁ κατηγορούμενος. Πιστεύω μὲ πλῆθος πολλῶν ἄλλων, ἐδῶ καὶ παντοῦ, ὅτι ὁ πόλεμος μεταξύ Ἀμερικῆς καὶ Σοβιέτ εἶναι ἀναπόφευκτος. Διὰ τί, ἄλλως τε, μὲ ἐρωτᾶτε, ἀφοῦ καὶ σεῖς οἱ ἴδιοι τὸ γνωρίζετε αὐτό; Νὰ εἴσθε ὅμως βέβαιοι, ὅτι τὰ Σοβιέτ θὰ χάσουν τὸν πόλεμον. Ὡς πρὸς τὰς ἐνεργείας τῆς Οὐνρα εἰς τὴν χώραν μας, θὰ ἦτο γελοῖον νὰ ἀναζητήσῃ κανεὶς ἐπιχειρήματα, ἀφοῦ ὁ καθένας εἰς αὐτὴν τὴν χώραν γνωρίζει τὰ γεγονότα, ὄχι μόνον πῶς ἡ Οὐνρα ἔδωκε κάθε ὑλικὴν βοήθειαν εἰς τοὺς Κομμουνιστὰς, ἀλλὰ καὶ πῶς τὸ Κομμουνιστικὸν Κόμμα ἐχρησιμοποίησε τὴν ὑλικὴν αὐτὴν βοήθειαν.

Ἐπίσης ὁ ἐπίσκοπος κατηγορεῖτο ὡς συνεργάτης μὲ τοὺς Τσέτνικς (τοὺς ἀντάρτας τοῦ στρατηγοῦ Δράγα Μιχαήλοβιτς) κατὰ τῶν κομμουνιστῶν. Ὡσαύτως κατηγορεῖτο, ὅτι εὕρισκετο εἰς διαρκῆ ἐπαφὴν μὲ τοὺς ἐθνικοφρονᾶς ἀρχηγούς τῆς Βοσνίας, ποῦ ἐξακολουθοῦν νὰ ὑποβοηθοῦν τὰς ἐνεργείας τῶν Τσέτνικς, καὶ ὅτι ἦτο εἰς συνάφειαν μὲ τοὺς σημερινούς ἀρχηγούς τῶν Τσέτνικς τῆς Πράγας καὶ τῆς Ρογκατίτσας. Μὲ τὴν διατύπωσιν τῶν κατηγοριῶν τούτων κατὰ τοῦ ἐπισκόπου, οἱ δικασταὶ ἠθέλησαν νὰ τὸν ἐξαναγκάσουν ν' ἀποκαλύψῃ τὰ ὀνόματα τῶν Σέρβων πατριωτῶν, τοὺς ὁποίους βαθύτατα ἐξετίμα καὶ εἰς τοὺς ὁποίους, μετὰ Θεόν, αἱ λαϊκαὶ μάζαι ἐλπίζουν.

Ὁ ἐπίσκοπος ἐσιώπη. Τότε μὲ δυνατὴν φωνὴν εἶπε:

—Οὔτε λέξιν θὰ σὰς πῶ περὶ τῶν γενναίων αὐτῶν ἀνδρῶν, ποῦ εἶναι ἔτοιμοι εἰς πᾶσαν στιγμὴν νὰ θυσιάσουν τὴν ζωὴν των διὰ τὰ ἰδεώδη των καὶ τὰ ἰδεώδη τοῦ λαοῦ των.

Τὸ ἀκροατήριον ἀνεκραύγασεν ἐπιδοκιμαστικῶς. Ὁ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου τότε ὠργισμένος ἐφώνασε:

—Νὰ ἐκκενωθῆ ἡ αἴθουσα.

Δύο πράγματα ἐνεθουσίασαν τοὺς ἀκροατὰς: Πρῶτον, διότι οὗτος ἠρνήθη ἀπολύτως, ὡσάν πραγματικὸς ἥρωας καὶ ἅγιος, νὰ ἐνοχοποιήσῃ τοὺς λαϊκοὺς ἡγέτας καὶ τοὺς φίλους του εἰς τὴν ὑπόθεσιν· καὶ δεύτερον, διότι δὲν ἐκλονίσθη, οὔτε πρὸς στιγμὴν, ὁμιλῶν μὲ εὐκρίνειαν καὶ θάρρος περὶ τῶν σκέψεων καὶ τῶν πράξεων του. Μὲ ὅσα ἔλεγε, διαρκῶς ἐπεβάρυνε τὴν θέσιν του, ἀντὶ νὰ ὑπερασπίσῃ τὸν ἑαυτὸν του.

—Πιστεύεις ὅτι θὰ ἔλθουν οἱ Ἀμερικανοὶ νὰ ἀνατρέψουν τὸ σημερινὸν καθεστῶς τῆς Νοτιοσλαβίας; ἐξηκολούθησεν ὁ δικαστὴς Ράδονιτς. Μὲ δυνατὴν φωνὴν ὁ κατηγορούμενος ἀπήντησε:

—Τὸ πιστεύω θετικώτατα. Καὶ γνωρίζω, ὅτι ὁ λαὸς μας θὰ δεχθῆ τὸν Ἀμερικανικὸν στρα-

τὸν μὲ ζητωκραυγὰς, ὡς ἀπελευθερωτικὸν στρατόν.

—Εἶπες εἰς τοὺς ἀγρότας ὅτι ἡ κατάστασις των θὰ εἶναι καλλιτέρα, ὅταν ἔλθουν οἱ Ἀμερικανοί; ἠρώτησεν ὁ δικαστής.

—Δὲν ἐνθυμοῦμαι λέξιν πρὸς λέξιν τί εἶπον πρὸς αὐτούς, κατ' οὐσίαν ὅμως τοὺς τὰ εἶπα. Καὶ τὰ ἴδια λέγω πρὸς σὰς ἐδῶ καὶ τώρα.

Οἱ δικασταὶ τότε τὸν ἠρώτησαν:

—Εἶπέ μας, ὑπάρχουν ἐπίσκοποι, ποὺ διαφωνοῦν μαζί σου, εἰς ὅλα αὐτά, καὶ ποῖοι εἶναι αὐτοί;

Ὁ κατηγορούμενος ἀπήντησε:

—Δὲν ἔχετε δικαίωμα οὔτε ἐξουσίαν νὰ με ἐξαναγκάσετε νὰ ὀμιλήσω περὶ ὑποθέσεων καθαρῶς ἐκκλησιαστικῶν. Γνωρίζω τοὺς σκοποὺς σας! Μισεῖτε τὴν πλήρη ἐνότητα ποὺ ὑπάρχει ἐντὸς τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησιαστικῆς Συνόδου, καὶ μεταξύ τῶν ἐπισκόπων καὶ τοῦ κλήρου γενικῶς. Μισεῖτε ἐπίσης τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τοῦ Σερβικοῦ λαοῦ μας. Ἐπιθυμεῖτε νὰ διασπάσετε τὴν ἐνότητα αὐτῶν. Ὁ ἐπίσκοπος ὅμως Βαρνάβας ποτὲ δὲν θὰ σὰς βοηθήσῃ εἰς τὰς προσπάθειάς σας, ὅπως ἐπιτύχετε τὴν διασάλευσιν τῆς ἐνότητος ταύτης.

Οἱ δικασταὶ διαρκῶς προσεπάθουν, μὲ δεξιότηχους ἐρωτήσεις, νὰ ἐνοχοποιήσουν ἄλλους Σέρβους Ἐπισκόπους, ἰδιαίτερος δὲ τὸν Μητροπολίτην Ἰωσήφ, τὸν Μητροπολίτην Δαμασκηνὸν καὶ τὸν Ἐπίσκοπον Νύσης Ἰωάννην. Ὁ ἠρωτικὸς Ἐπίσκοπος μὲ ἀγανάκτησιν ἠρνήθη νὰ περιπλακῇ εἰς τὰ δίκτυα τῆς πολιτικῆς ἐπιχειρηματολογίας. Εἶπε:

—Τὸ παιγνίδι σας τὸ βλέπω ὀλοκάθαρα. Θέλετε νὰ ἐκμεταλλεῖσθε τὴν ἐγκληματικὴν αὐτὴν δίκην ἐναντίον μου διὰ νὰ ἐφοδιασθῆτε μὲ ὑλικὸν δι' ἄλλας παρομοίας ἐγκληματικὰς ἐνεργείας κατὰ τῶν ἄλλων Σέρβων ἐπισκόπων, τῶν ἀδελφῶν μου. Νὰ εἰσθε ὅμως βέλαιοι, ὅτι εἶμαι ἔτοιμος νὰ ἐκτελεσθῶ ἀπὸ σὰς μάλλον, παρά νὰ σὰς βοηθήσω νὰ διαπράξετε καὶ ἄλλα ἐγκλήματα.

Ὁ εἰσαγγελεὺς ἐφύλαττε διὰ τὸ τέλος, ὡς χαριστικὴν βολὴν κατὰ τοῦ κατηγορουμένου, ἐπιστολὴν, ἡ ὁποία, ἐνόμιζεν, ὅτι θὰ ἐπειθε τὸν λαὸν ὅτι ὁ ἐπίσκοπος Νάστιτς ἦτο προδότης τῆς πατρίδος. Εἰς τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν ἐλέγετο ὅτι ὁ ἐπίσκοπος ἐβεβαίωσεν ὅτι τὰ 1.300.000 ἀθῶα θύματα «προσεφέρθησαν εἰς τὸν αἰμοσταγῆ βωμὸν τῆς σφύρας καὶ τοῦ δρεπάνου.

—Ἐγραψες τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν καὶ πιστεύεις ὅτι τὸ περιεχόμενον εἶναι ἀληθές; ἠρώτησεν ὁ δικαστής.

—Μὲ τὸ χέρι μου τὴν ἔγραψα, εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος. Τὸ μόνον ποὺ ἔμπορεῖ νὰ μὴ εἶναι σωστὸ εἰς τὴν ἐπιστολὴν εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν θυμάτων. Διότι ἀφότος τὴν ἔγραψα, πολὺ, πολὺ περισσότεροι ἐφονεύθησαν ἀπὸ ὅλους σας. Δι' αὐτὸ λέγω ὁ ἀριθμὸς ἔμπορεῖ νὰ μὴ εἶναι σωστός.

Ἡ δίκη ὑπῆρξε μοναδικὴ καὶ ἀλησμόνητος. Αἱ θαρραλέαι ἀπαντήσεις τοῦ ἐπισκόπου ἦσαν ἀλυσσοῖδα σωστῆ κτυπημάτων καὶ κατηγοριῶν κατὰ τοῦ κομμουνισμοῦ καὶ τῆς τυραννίας του εἰς τὴν Νοτιοσλαβίαν. Εἰς τὸ τέλος τῆς δίκης συνέβη κατὰ τὸ εἶναι ἀνήκουστον εἰς τὰ δικαστικὰ χρονικά. Ἀπηγορεύθη εἰς τὸν κατηγορούμενον νὰ ὀμιλήσῃ πρὸς ὑπεράσπισίν του. Τὸ δικαίωμα αὐτὸ ποτὲ δὲν ἀρνοῦνται εἰς τὴν Νοτιοσλαβίαν, ἀκόμη καὶ εἰς τοὺς πλέον διαβοητούτους ἐγκληματίας καὶ φονεῖς. Ἡ Ὄζνα ὅμως ἐφοβήθη τὴν τελειωτικὴν ἀπολογία τοῦ κατηγορουμένου ἐπισκόπου, πιστεύουσα ὅτι θὰ ἀπεκαλύπτετο ἡ ἐγκληματικὴ, τρομοκρατικὴ καὶ τυραννικὴ πολιτικὴ τῆς.

Ἡ εἶδησις περὶ τῆς δίκης καὶ τῶν ἀπαντήσεων τοῦ ἐπισκόπου ὡς πῦρ διεδόθη εἰς τὸ Σαράγεβο καὶ ὅλην τὴν χώραν. Ἡ ὀργάνωσις τῶν Τσέτικς ἐκυκλοφόρησεν εἰδικὴν ἔκδοσιν τοῦ μυστικοῦ δελτίου τῆς, ἀναφέρουσα τὰ πλέον κτυπητὰ μέρη τῆς ὑπερασπίσεως τοῦ ἐπισκόπου. Ὅταν δὲ τὰ γεγονότα τῆς δίκης ἐγνώσθησαν εἰς ὅλην τὴν χώραν, τὸ κομμουνιστικὸν γραφεῖον τύπου τοῦ Βελιγραδίου «Τανγιούκ» καὶ ὑστερον ἡ «Πολίτικα» καὶ ἡ «Μπόρμπα», δὲν ἤμπορεσαν παρά νὰ δημοσιεύσουν μερικὰς ἀπὸ τὰς ἀπαντήσεις, ποὺ ἔδωσεν ὁ Ὀρθόδοξος Ἐπίσκοπος πρὸς ὑπεράσπισίν του.

Αἱ ἐφημερίδες αὐταί, ποὺ συνήθως περιφρονοῦνται καὶ μόλις διαβάζονται ἀπὸ τὰς μάζας τοῦ λαοῦ, ἀμέσως ἔγιναν ἀνάρπαστοι. Τοῦτο ἐδείκνυε καθαρὰ τὴν στάσιν τῶν μαζῶν εἰς τὴν Νοτιοσλαβίαν ἀπέναντι ἀνθρώπου, ποὺ εἶχε τὸ θάρρος δυνατὰ καὶ ἀνοιχτὰ—ὅπως οἱ μάρτυρες τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας—νὰ πῆ ἐκεῖνα ποὺ αὐταὶ δὲν τολμοῦν ὄχι νὰ ποῦν, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ ψιθυρῶσιν.

Τὴν 1ην Μαρτίου τοῦ σωτηρίου τούτου ἔτους 1948, εἰς τὴν κενὴν ἀκροατηρίου αἴθουσαν τοῦ δικαστηρίου τοῦ Σαράγεβο, ἠκούσθη ἡ ἀπόφασις τῶν παρανόμων δικαστῶν. Ὁ Ἐπίσκοπος Βαρνάβας κατεδικάσθη εἰς φυλάκισιν ἑνδεκα ἐτῶν μὲ καταναγκαστικὰ ἔργα.

Ὁ ἀληθινὸς ὑπηρετής τοῦ Χριστοῦ, ἡ σάλπιγξ τῆς λαϊκῆς συνειδήσεως, ὁ νεαρὸς Βαρνάβας Νάστιτς, μὲ γαλήνην ἤκουσε τὴν ἀπόφασιν. Σιωπηλὸς ἀνεσήκωσε τὰς ἀλυσσοῖδας, μὲ τὰς ὁποίας ἦσαν δεμέναι αἱ χεῖρές του. Καὶ ἐξῆλθε τοῦ δικαστηρίου διὰ νὰ κατευθυνθῇ εἰς τὴν Ζενίτσαν, τὴν φρικαλεωτέραν αὐτὴν φυλακὴν τῶν Βαλκανίων.

Διὰ τὴν πιστὴν μετάφρασιν

† Ὁ Κορινθίας ΜΙΧΑΗΛ

Ὁὐκ ἐν βίῳ ἀταλαιπώρητος.

*

Πεπληγμένη ἡ διάνοια οὐ φέρει τὴν ψῆφον ὀρθήν.

*

Ὅστις ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἐμποδίσῃ ἄδικόν τινα πράξιν καὶ δὲν τὴν ἐμποδίζει, εἶναι καὶ αὐτὸς ἔνοχος.

ΠΑ·Ι·ΣΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΒΟΙΩΤΙΑΣ
Σ Χ Ε Δ Ι Ο Ν
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ Ἡ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ· ΕΚ/ΣΤΙΚΟΥ
ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ*

Ζ'
ΠΡΟΣΘΗΚΗ
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Ἄρθρον Αον

Ὁ κλῆρος ἔστω ἐλεύθερος γενικῶς πάσης ἐθνικῆς καὶ πάσης πολιτικῆς ἀγγαρίας, ἐκτὸς διὰ κινδυνευούσης πίστεως καὶ πατρίδος.

Ἄρθρον Βον

Οἱ κατὰ τόπον Ἀρχιερεῖς νὰ μὴ ὑπογράφω-
ται εἰς τὰς κοινὰς καὶ μερικὰς ἀναφορὰς τῶν
πολιτῶν. Ἐὰν δὲ τὸ ἀντικείμενον τῶν ἀναφο-
ρῶν ἢ γενικὸν ἀποβλέπον πρὸς τὴν θρησκείαν
ἢ πρὸς τὴν πατρίδα, ἰδιαιτέρως δύνανται νὰ
ἀναφέρωνται πρὸς τὴν Σύνοδον συγχρόνως καὶ
συμφώνως τοῖς πολιταῖς.

Ἄρθρον Γον

Ἐπίσκοπος δι' ὅποιον δῆποτε ἔγκλημα νὰ μὴ
φυλακῶνται ἐν φυλακῇ κοσμικῆς ἐξουσίας·
ἀποφάσει δὲ αὐτῆς νὰ φυλακῶνται ἐν τῷ ἰδίῳ
ἐπισκοπεῖῳ ὑπὸ φρουρᾶν πολιτικῆς ἀρχῆς.

Ἄρθρον Δον**

Ἱερομόναχος ἢ πρεσβύτερος καὶ ὅλως τοῦ
κλήρου νὰ μὴ φυλακῶνται δι' ὅποιον δῆποτε
ἔγκλημα εἰς φυλακὴν πολιτικῆς ἐξουσίας, ἀλλ'
ἐν τῷ ἐπισκοπεῖῳ τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης, ἐνερ-
γουμένων πάντων τῶν κατὰ νόμον κατ' ἀπόφα-
σιν τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς ἐκείνου τοῦ τόπου.

Ἄρθρον Εον

Ἐπίσκοπος ἐγκαλεσθεὶς παρὰ τῶν πολιτικῶν
δικαστηρίων περὶ ὑποθέσεως δοσοληψίας χρη-
ματικῆς ἢ κτημάτων, νὰ διορίζῃ ἀντ' αὐτοῦ ἐπι-
τροπὸν καὶ ν' ἀπαιτῇ τὸ δικαστήριον τὰ ἀπαι-
τούμενα ἐν τῇ δίκῃ ἀμέσως παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου,
εἰς ὄρκον δὲ νὰ μὴ καθυποβάλλεται ὁ Ἀρχιε-
ρεὺς, ἀλλὰ ἡ μαρτυρία του νὰ ἔχη δύναμιν ὄρ-
κου, καὶ ἐὰν ποτε ψευσθῇ νὰ καθυποβάλλεται
εἰς τὴν ποινὴν τῆς ἐπιπορκίας.

Ἄρθρον ΣΤον

Ὁ ἐπίσκοπος νὰ μὴ προσκαλῆται νὰ παρου-
σιασθῇ εἰς ὅποιονδῆποτε κατάστημα πολιτικῆς
ἀρχῆς ἢ δικαστηρίου διὰ νὰ ἐρωτηθῇ ἢ νὰ πλη-
ροφορήσῃ ἢ νὰ μαρτυρήσῃ περὶ ὅποιουδῆποτε
πράγματος, ἀλλὰ ἐν τῷ ἰδίῳ ἐπισκοπεῖῳ ἐρωτᾶ-
ται παρὰ τῆς ἀρχῆς ἐκείνης.

Ἄρθρον Ζον

Νὰ ὑποχρεωθῶσιν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ἱεροδιάκο-
νοι, ὅσοι ἔφθασαν νὰ εἶναι εἰς τὸ εἰκοστὸν ἢ
τριακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των, νὰ ὑπάγωσιν
εἰς τὰ διὰ τὸν κλῆρον γεννηθόμενα σχολεῖα

* Συνέχεια ἐκ τῆς σ. 131 καὶ τέλος.

** Ἡ ἀρίθμηση τῶν ἀρθρῶν ἐν τῷ Κεφαλαίῳ τούτῳ
εἶναι ἐσφαλμένη διὰ τοῦτο προβαίνομεν εἰς σχετικὴν
διόρθωσιν.

καὶ νὰ κάμωσι τὰς ἀναγκαίας σπουδὰς των
τρέφόμενοι παρὰ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου.

Ἄρθρον Ηον

Οἱ ἐκτὸς τῆς ἐκκλησίας κηρύττοντες ἱεροκή-
ρυκες, ἢ καὶ ἄλλοι τυχόντες, χωρὶς τῆς ἀδείας
τοῦ ἐπισκόπου νὰ μὴ δύνανται κηρύξωσιν, ἐν
δὲ τῷ ἱερῷ ἄμβωνι μόνον ἱερωμένοι ἢ τοῦλάχισ-
τον οἱ ἔχοντες κουρὰν ν' ἀνέρχωνται.

Ἄρθρον Θον

Οἱ ἐπίτροποι τῶν ἐν ταῖς Μητροπόλεσιν ἐκ-
κλησιῶν νὰ διορίζωνται ἀπὸ τὴν κοινότητα, νὰ
ἐπικυρῶνται ὁμῶς ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπον καὶ νὰ
ἐπιθεωρῇ αὐτὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν χρεῶν των,
ὡσάκις ὁ ἐπίσκοπος ἤθελε προβάλλει τὰς παρ-
εκτροπὰς των νὰ εἰσακούεται· μὴ εἰσακουόμε-
νος δὲ νὰ ἀναφέρεται πρὸς διόρθωσιν τῆς παρ-
εκτροπῆς ἢ εἰς ἐκκένωσιν τῆς θέσεώς των, διότι
ἄλλως ἀδυνατεῖ ὁ ἐπίσκοπος νὰ διαφυλάττῃ
τὴν εὐκοσμίαν τῶν ναῶν κατὰ τὸ δέκατον πέμ-
τον ἄρθρον τοῦ δευτέρου κεφαλαίου.

Ἄρθρον Ιον

Οἱ ψάλλται καὶ οἱ λοιποὶ ὑπηρέται τῶν ἐκκλη-
σιῶν τυχὸν νὰ εἶναι καὶ λαϊκοὶ νὰ ἐκλέγωνται
παρὰ τῶν ἐνοριτῶν ἢ ἐπισκόπων, ἢ ἐπικύρωσις
ὁμῶς τούτων καὶ ἡ ἐπιθεώρησις τῶν χρεῶν των
ἔστωσαν παρὰ τοῦ ἐπισκόπου, καὶ ἐὰν παρεκ-
τρέπωνται νὰ ἀνακαλῶνται παρ' αὐτοῦ εἰς τὰ
χρέη των· μὴ εἰσακουόμενος ὁ ἐπίσκοπος νὰ
ἀναφέρεται εἰς διόρθωσιν τῆς παρεκτροπῆς ἢ
εἰς ἐκκένωσιν τῆς θέσεώς των.

Ἄρθρον ΙΑον

Οἱ ψάλλται τῶν ἐκκλησιῶν ἄνευ ἀδείας τοῦ ἐπι-
σκόπου νὰ μὴ δύνανται νὰ ψάλλωσιν ἐντὸς τῆς
ἐκκλησίας ὕμνους ἢ ἄλλο τι παρὰ τὰ ἔθιμα τῆς
ἐκκλησίας ἢ νὰ ἀλλάξωσι τὴν θέσιν των εἰς ἣν
ἀπ' ἀρχῆς ἡ ἐκκλησία αὐτοὺς ἐτοποθέτησε.

Ἄρθρον ΙΒον

Ὅποιαδήποτε διένεξις καὶ φιλονεικία ἤθελε
συμβῆ ἐν μέσῳ τῶν ἀνδρογύνων πρώτον νὰ πα-
ρουσιάζωνται εἰς τὸ δικαστήριον τὸ ἐκκλησια-
στικόν, τὸ ὅποιον χρεωστεῖ κατ' ἀρχὰς νὰ με-
ταχειρισθῇ πνευματικῶς, προφορικῶς τὴν τούτων
συνδιάλεξιν, μὴ γενομένην δὲ νὰ ἀρχεται ἡ ἐκ-
κλησιαστικὴ δίκη περιοριζομένη εἰς τὸ πνευμα-
τικὸν καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀρμοδιότητά της·
εἴτα ν' ἀπολύεται εἰς τὴν δίκην τὴν πολιτικὴν.

Παρατήρησις: Τοιοῦτοτρόπως δύνανται νὰ
ἀναχαιτίζωνται ὅπως οὖν τὰ διαζύγια τῆς Ἑλ-
λάδος, διότι παρουσιασθέντες ἀπαξ οἱ διαφερό-
μενοι εἰς κριτήρια κοσμικὰ δύσκολον, ἵνα μὴ
εἴπωμεν ἀδύνατον, νὰ συμβιβασθῶσιν καὶ νὰ
συζητήσωσιν εἰρηνικῶς τοῦ λοιποῦ. Ἐπειδὴ ἡ διέ-
νεξις τῶν τοιούτων διαφορομένων δὲν εἶναι ποτὲ
δι' ἄλλο, εἰμὴ διὰ τιμὴν καὶ φιλοτιμίαν αὐτῶν,
δημοσιευθεῖσα δὲ ἡ διένεξις αὐτῶν, καὶ σμικρο-
τάτου βαθμοῦ ἂν ἦ, ζωγραφίζεται εἰς τὴν φαν-
τασίαν των μεγίστου καὶ ἀσυμβιβάστου. Ὅθεν
ἡ ἐκκλησία, ἀκούουσα τοῦτο πνευματικῶς καὶ
ἰδιαιτέρως, πρώτον δύνεται νὰ συμβιβάσῃ πολ-

λά και νά τά ἀνακαλέσῃ εἰς τήν πρώτην κατά Χριστόν αὐτῶν σύζευξιν καί γαμικὴν ἔνωσιν, χωρὶς νά θερμανθῆ ἡ φαντασία των ὥστε νά φαντάζωνται τὰ δυνατὰ ἀδύνατα καί τὰ ἄξια συμβιβασμοῦ ἀσυμβίβαστα καί νά φθάσωσιν ὄχι τόσον ὑπ' ἀληθείας, ὅσον ὑπὸ φιλοτιμίας εἰς τήν ἐπάρατον αὐτῶν διένεξιν ἐνάντιον τοῦ λέγοντος «οὓς ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωρίζετω».

1833: Σεπτεμβρίου 4: Ἐν Ναυπλίῳ.

† Ὁ Ταλαντίου ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Η ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκθέσεις τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς λειτουργίας της (1 Ἀπρ. 1947—31 Μαρτ. 1948)

Ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ πρώτου ἔτους τῆς λειτουργίας τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ νέου αὐτῆς Καταστατικοῦ Νόμου, ὁ Γενικὸς αὐτῆς Διευθυντὴς Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Βασίλειος Βέλλας ὑπέβαλεν εἰς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον, Πρόεδρον τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολ. Διακονίας, Ἐκθέσιν τῶν πεπραγμένων τοῦ θεσμοῦ, τὴν ὁποίαν διὰ τὴν μεγάλην αὐτῆς σπουδαιότητα παραθέτομεν κατωτέρω:

Ἡ πρὸ τοῦ 1947 θλιβερὰ κατάστασις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.—Ἡ διοργάνωσις τῶν Οἰκονομικῶν της.—Ἰδρυσις Σχολῆς Ἱεροκηρύκων, Ἐξομολόγων καὶ Κατηχητῶν καὶ προσορισμὸς αὐτῆς.—Τὸ παρὰ τὴν μονὴν Πετράκη Θεολογικὸν Οἰκτροφεῖον.—Τὰ κατὰ Μητροπόλεις Τοπικὰ Συμβούλια.

...Ἡ κατάστασις, εἰς ἣν εἶδρον τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1947, ἦτο πλέον ἢ ἀπελπιστικὴ. Ἡ Ἀπ. Διακονία τύποις μόνον ὑφίστατο, ἐνῶ κατ' οὐσίαν εἶχε διαλυθῆ. Ἐν τοῖς γραφείοις αὐτῆς εἶδρον ἕνα μόνον μόνιμον ὑπάλληλον, ἐκτελοῦντα τὴν ἀλληλογραφίαν, τὰ καθήκοντα τοῦ Ταμίου, Λογιστοῦ, ἀποθηκάρου κ.λ.π. Ἐκ τῶν δύο ἐτέρων μονίμων ὑπαλλήλων ὁ εἰς εὐρίσκατο ἐν Ῥόδῳ ὡς Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος, ὁ δὲ ἕτερος εἰς Ἀμερικὴν διὰ σπουδᾶς. Εἷς ἕτερος ἕκτακτος ὑπάλληλος, ἐκτελὼν τὰ καθήκοντα τοῦ πρωτοκόλλου καὶ εἰς ἡμερομίσθιος κλητὴρ ἀπετέλου τὸ προσωπικὸν τῆς Ἀπ. Διακονίας. Ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις ἦτο χαώδης. Ἐνεκα τῆς ἀδρανείας τῆς Ἀπ. Διακονίας αἱ πλεῖστοι τῶν Μητροπόλεων δὲν ἀπέστελλον τὸ ὑπὸ τοῦ Νόμου καθοριζόμενον ποσοστὸν 3% ἐπὶ τῶν ἀκαθαρίστων ἐσόδων τῶν Ναῶν, ὅπερ ἀποτελεῖ καὶ τὸν κύριον πόρον τῆς Ἀπ. Διακονίας. Παρακολούθησις καὶ ἐπιμέλεια τῶν εἰσπράξεων οὐδεμία ἐγίνετο, καθ' ὅσον τὰ ἔσοδα τῶν Ναῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἐπῆρκαν εἰς τὴν μισθοδοσίαν τῶν ὀλίγων ὑπαλλήλων τῆς Ἀπ. Διακονίας. Πρόγραμμα ἐργασίας, μελέτας ἐπὶ διαφόρων ζητημάτων δὲν εἶδρον, παρὰ μόνον ὡς παράδοσις διετηρεῖτο ἀκόμη ἡ ἔκδοσις τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἀπ. Διακονίας.

Ἡ κατάστασις αὕτη ἐπόμενον ἦτο νά μοι προξενήσῃ θλίψιν. Ἀλλὰ περισσότερον με ἔθλιψε κατὰ τὰ πρῶτα βήματα τῆς ἐργασίας ἡ πνιγρὰ ἀτμόσφαιρα περὶ τὴν Ἀπ. Διακονίαν, ἥς τὸ βάρος τώρα ἠσθανόμην καλλίτερον. Πανταχοῦ συνήντων τὴν παγερὰν ἀδιαφορίαν, τὸν ἀποκαρδιωτικὸν σκεπτικισμόν ὡς πρὸς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου, καὶ ἐνίοτε τὴν ἐχθρότητα πρὸς τὸν Ὄργανισμόν, ὃν τινες ἐχαρκτηρίζον ὡς ἀχρηστον καὶ ἐκ παρανοήσεως ἀντικανονικόν. Μόνον ὁ ἐνθουσιασμός καὶ ἡ ἐνεργὸς υποστήριξις τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, ἡ πρόθυμος βοήθεια τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου, ἡ πεποιθησίς μου ὅτι μία θετικὴ ἐργασία θὰ ἄρῃ τελεσφορότερον παντὸς ἄλλου μέσου τὰς ἀμφιβολίας καὶ τοὺς δισταγμοὺς καὶ θὰ ἐξουδετερώσῃ τὴν ἀδιαφορίαν καὶ ἐχθρότητα, με ἐνίσχυσαν εἰς τὰ πρῶτα βήματά μου.

Ἡ προσοχή μου κατ' ἀρχὰς ἀμέριστος ἐστράφη εἰς τὴν διοργάνωσιν τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Ἀπ. Διακονίας, εἰς τὴν εἴσπραξιν, τὴν ἀποδοτικότητα καὶ παρακολούθησιν τῶν πόρων καὶ εἰς τὴν διασφάλισιν τῶν χρημάτων, διότι ἐφρόνουν ὅτι ἄνευ οἰκονομικῆς βίας σταθερὰς εἶναι ἀδύνατον νά ἐκπληρώσωμεν τοὺς σκοποὺς ἡμῶν. Πρὸς τοῦτο διὰ τῆς προσλήψεως ἱκανῶν ὑπαλλήλων διοργανώθη ἐπὶ νέων βάσεων τὸ ἀνύπαρκτον σχεδὸν ἕως τότε Λογιστήριον καὶ Ταμεῖον καὶ καθωρίσθη ὁ τρόπος τῆς λειτουργίας αὐτοῦ κατὰ τὸ πρότυπον τῶν τελειότερων Ὄργανισμῶν, ὥστε καὶ οἱ πόροι νά ἀποδίδουν τὸ μέγιστον καὶ ἡ ὅλη ὑπηρεσία ἐυρῆθως νά συντελῆται. Ἀποτελέσμα τούτου ἦτο ὅτι οἱ πόροι καθ' ἡμέραν ἤρχισαν νά γίνωνται ἀποδοτικώτεροι. Ὁ ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ Οἰκονομικοῦ ἔτους μέλλον νά ὑποβληθῆ ἀπολογισμὸς ἐσόδων καὶ ἐξόδων θὰ δώσῃ μίαν ἐναργῆ εἰκόνα τῆς κινήσεως τῶν κεφαλαίων μας. Δὲν ἐπιθυμῶ νά παραλείψω ὅτι ἡ εἴσπραξις τοῦ ποσοστοῦ 3% ἐπὶ τῶν ἀκαθαρίστων ἐσόδων τῶν Ναῶν συνήντησε κατ' ἀρχὰς εἰς ἀρκετὰς περιφερείας ἀντίδρασιν, λίαν κατανοητὴν καὶ ἀναμενομένην, συνεπεῖα τῆς μέχρι τότε ἀδρανείας τῆς Ἀπ. Διακονίας. Ἐπρεπε πρῶτον νά δείξῃ ἡ Ἀπ. Διακονία ἀπτά δείγματα δράσεως διὰ νά σπεύσουν προθύμως ἔπειτα αἱ Ἱ. Μητροπόλεις νά προσφέρουν τὸ ὀφειλόμενον ποσοστὸν, ὡς πράγματι συνέβη, μόλις ἡ Ἀπ. Διακονία ἤρχισε νά ἐργάζεται θετικῶς. Μόνον μερικὰ Ἱερὰ Προσκνήματα, διεκδικοῦντα μάλιστα τὸν τίτλον Πανελληνίων Προσκυνημάτων, ἐδυστρόπησαν καὶ δὲν συνεμορφώθησαν μέχρι σήμερον, ὡς ἔπρεπε, πρὸς τὸν Νόμον. Μικρόψυχος καὶ μυωπικὴ πολιτικὴ τῶν Συμβουλίων, μὴ δυναμένη νά συλλάβῃ τὸν σκοπὸν τῆς Ἀπ. Διακονίας, κινεῖται πρὸς κατάργησιν τοῦ ἐπιβληθέντος ποσοστοῦ 5% ἐπὶ τῶν ἐσόδων. Δὲν νομίζω ὅτι ἡ Ἐκκλησία πρέπει νά ἐπιτρέψῃ τὰ τοιοῦτον καὶ ἂν ἀκόμη ἡ Κυβέρνησις ἤθελεν ἐνδώσει εἰς τὰς

πιέσεις τῶν τοπικῶν πολιτικῶν παραγόντων, διὰ νὰ κατασπαταλᾶται τὸ δίλεπτον τῆς χήρας καὶ τοῦ ὄρφανου εἰς ἔργα φιλοδοξίας τῶν Συμβουλίων, ἀλλότρια πολλάκις πρὸς πάντα ὀρθῶς ἐννοούμενον Ἐκκλησιαστικὸν σκοπὸν. Δὲν γνωρίζω ἂν μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἁπ. Διακονίας οἱ ὑπὸ τοῦ Νόμου θεσπιζόμενοι πόροι θὰ ἐπαρκέσουν. Πιθανὸν θὰ παραστῇ ἀνάγκη καὶ νέοι νὰ δημιουργηθοῦν. Εἶμαι ὅμως βέβαιος, ὅτι ὁ λαός, ἀντιλαμβανόμενος τὸ ἔργον τῆς Ἁπ. Διακονίας, θὰ βοηθήσῃ παντοιοτρόπως αὐτὴν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς.

Μετὰ τὴν ἀρξαμένην τακτοποίησιν τῶν οικονομικῶν ἢ προσοχῇ ἐστράφη πρὸς αὐτὸ τὸ κύριον ἔργον τῆς Ἁπ. Διακονίας. Ὁρμώμενοι ἐκ τῆς γενικῆς ἀρχῆς, ὅτι κάθε ὄργανισμός διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τῶν σκοπῶν αὐτοῦ ὀφείλει νὰ καταρτίσῃ τὰ ἐξειδικευμένα αὐτοῦ στελέχη, καὶ πιστεύοντες ὅτι ὁ κύριος λόγος τῆς ἀποτυχίας τῆς Ἁπ. Διακονίας ἦτο ἡ ἔλλειψις ἱκανῶν στελεχῶν, εἰσηγήθημεν εἰς τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον τὴν ἴδρυσιν τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου 976/46 προβλεπομένης Σχολῆς τῶν Ἱεροκηρύκων, Ἐξομολόγων καὶ Κατηχητῶν, ὅπερ προθύμως καὶ ἀπεδέχθη τὴν πρότασιν ταύτην. Ἡ Σχολὴ αὕτη διὰ τὴν ἔλλειψιν οἰκῆματος πρὸς στέγασιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐπιθυμίαν ἡμῶν, ὅπως κατ' ἀρχὰς δοκιμάσωμεν τὸ πρόγραμμα καὶ τὴν ὕλην τῶν διδασκομένων μαθημάτων, ἀπεφασίσθη ὅπως λειτουργήσῃ ὡς προσωρινῇ, δοκιμαστικῇ ἐξωτερικῇ Σχολῇ. Πράγματι δὲ αὕτη ἤρχισε κατὰ τὸν παρελθόντα Νοέμβριον λειτουργοῦσα ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν ἐπὶ προγράμματός μαθημάτων, ἐγκριθέντος ὑπὸ τῆς Ἱεράς Συνόδου καὶ τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἁπ. Διακονίας, καὶ ἐξακολουθεῖ κανονικῶς λειτουργοῦσα, φοιτῶντων εἰς αὐτὴν πάντων τῶν Θεολόγων. Κληρικῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἀπὸ ἡλικίας 50 ἐτῶν καὶ κάτω.

Ὁ προορισμός τῆς Σχολῆς ταύτης εἶναι τῷ ὄντι μέγιστος. Εἰς ταύτην μέλλουν νὰ φοιτοῦν μόνον πτυχιούχοι Θεολόγοι, οἵτινες θὰ ἐξειδικεύωνται εἰς τὰ ποιμαντορικὰ ἔργα καὶ διὰ τὸ Θεῖον Κήρυγμα, τὴν Ἐξομολόγησιν καὶ τὴν Κατήχησιν, καὶ κατὰ τὴν θεωρίαν καὶ κατὰ τὴν πράξιν, ἀκροώμενοι μαθημάτων, τὰ ὅποια ἢ καθόλου δὲν διδάσκονται ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ἢ ἀναπτύσσονται ἐπὶ ἄλλης διαφόρου βάσεως. Ποῖα περίπου μαθήματα θὰ διδάσκονται καὶ ποῖον τὸ περιεχόμενον αὐτῶν δεικνύει τὸ δημοσιευθὲν ἤδη πρόγραμμα τῆς ἤδη λειτουργούσης Σχολῆς. Ἐδῶ εἰς αὐτὴν τὴν Σχολὴν θὰ λαμβάνῃ ὁ πτυχιούχος Θεολόγος τὴν εἰδικευσιν, ἐδῶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐσωτερικὴν Σχολὴν μὲ ἐμπνευσμένον Διευθυντὴν καὶ Καθηγητὰς θὰ ἀναπτύσσεται τὸ θρησκευτικὸν φρόνημα καὶ θὰ δημιουργηθῇ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐκείνη ἀτμόσφαιρα, μὲ τὴν ὁποῖαν θὰ ἐμποτίζεται ἡ ψυχὴ τοῦ τρο-

φίμου. Δὲν καταργεῖ ἡ Σχολὴ αὕτη τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου, ἀλλὰ τὴν προϋποθέτει καὶ τὴν συμπληροῖ μὲ στοιχεῖα, τὰ ὅποια δὲν περιέχονται εἰς τὸ διάγραμμα ἐκείνης. Ἐκ τῆς Σχολῆς αὐτῆς θὰ ἐξέλθουν οὐ μόνον τὰ ἐνοριακὰ, ἀλλὰ καὶ τὰ ἡγετικά στελέχη τῆς Ἐκκλησίας. Εἰς τὴν Σχολὴν αὐτὴν ἀκόμη ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἐφαρμόζουσα μίαν γενικωτέραν ἐκκλησιαστικὴν, οὕτως εἰπεῖν, πολιτικὴν, δύναται νὰ καλῇ κληρικούς ἐκ τῶν ἄλλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὅπερ θὰ ἐπιφέρει μείστην ἐκκλησιαστικὴν, ἀλλὰ καὶ ἐθνικὴν ὠφέλειαν.

Οὕτω, Μακαριώτατε, ἡ Σχολὴ αὕτη ἀποβαίνει μοναδικὴ κατὰ τὸ εἶδος αὐτῆς εἰς ὀλόκληρον τὴν Ὀρθόδοξον Ἀνατολήν, δι' αὐτὸ καὶ ἀνωτέρω ἐτόνισα, ὅτι δύναται νὰ ἀποβῇ κέντρον ὀλοκληροῦ τῆς Ὀρθοδοξίας. Ἐντεῦθεν καὶ ὁ ἐνθουσιασμός, τὰ εὐμενῆ σχόλια καὶ τὰ ἄρθρα τοῦ τύπου, αἱ πολυάριθμοι συγχαρητήριοι ἐπιστολαί, οἱ θερμοὶ προφορικοὶ λόγοι μὲ τοὺς ὁποίους ἐχαιρετίσθη κατὰ τὸν παρελθόντα Νοέμβριον ἡ ἑναρξίς τῆς λειτουργίας τῆς ἔστω καὶ ὑπὸ προσωρινὸν τύπον Σχολῆς.

Τὴν Σχολὴν ταύτην ἡ Ἐκκλησία, Μακαριώτατε, ὀφείλει νὰ περιβάλλῃ μὲ ὄλην τὴν ἀγάπην καὶ τὴν στοργὴν καὶ διὰ τοὺς ἀνωτέρω ἐκτεθέντας λόγους, ἀλλὰ καὶ διότι εἶναι ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ μόνη Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ, τὴν ὁποῖαν συντηρεῖ δι' ἰδίων ἐξόδων ἡ Ἐκκλησία, πρὸς καύχημα αὐτῆς, καὶ τῆς ὁποίας τὸ πρόγραμμα διαμορφώνει ὡς θέλει ἡ Ἐκκλησία καὶ προσωπικὸν διορίζει οἴους ἡ Ἐκκλησία θέλει καὶ κρίνει ἱκανούς.

Ἄλλ' ἡ Σχολὴ αὕτη, Μακαριώτατε, διὰ νὰ ἀποδώσῃ τοὺς ἀναμενομένους καρπούς πρέπει νὰ λειτουργήσῃ ἀπὸ τοῦ ἐπομένου ἔτους οὐχὶ ὡς ἐξωτερικῇ, ἀλλ' ὡς ἐσωτερικῇ, ὅποτε αὕτη, ἐκδιδομένου τοῦ σχετικοῦ Διατάγματος, τοῦ προβλεπομένου ὑπὸ τοῦ Νόμου, οὐ μόνον θὰ ἀποκτήσῃ νομικὴν ὑπόστασιν, ἀλλὰ καὶ θὰ λάβῃ τὸν πλήρη τύπον μιᾶς καλῶς ὀργανωμένης Σχολῆς μὲ τὸν πλήρη κύκλον τῶν μαθημάτων. Μὲ τὰ ὑπάρχοντα ἤδη οἰκονομικὰ μέσα τῆς Ἁπ. Διακονίας ὑπολογίζω ὅτι αὕτη θὰ δυνηθῇ νὰ συντηρήσῃ ἐν τῇ Σχολῇ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος 10—15 ἐσωτερικοὺς μαθητὰς. Τὸ ὅλον ὅμως ζήτημα προσκόπτει εἰς τὸ πρόβλημα τῆς στεγάσεως τῆς Σχολῆς. Ὁ Νόμος καὶ περὶ τούτου ἐμερίμνησε, στεγάζων αὐτὴν εἰς τὸ Θεολογικὸν Οἰκοτροφεῖον τῆς Μονῆς Πετράκη, τὸ ὅποιον ἐκτίσθη δ' Ἐκκλησιαστικῶν χρημάτων πρὸς στέγασιν τῶν Φοιτητῶν τῆς Θεολογίας. Ἄλλὰ τὸ κτίριον τοῦτο ἐπὶ τοῦ παρόντος κατέχεται ὑπὸ τοῦ Στρατοῦ. Χωρὶς ἀναμφιβόλως νὰ παραβλέπω τὰς εἰδικὰς συνθήκας, ὑπὸ τὰς ὁποίας τελεῖ ἡ χώρα μας, νομίζω ὅτι ἡ Ἐκκλησία, ἐὰν παραστήσῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν ἐθνικὴν σημασίαν καὶ ἀποστολήν, ἣν ἔχει ἡ ὡς

ἄνω Σχολή, θὰ δυνηθῆ νὰ ἀποδεσμεύσῃ τμῆμα μόνον τοῦ Οἰκοτροφείου καὶ δὴ τὸν ἄνω αὐτοῦ ὄροφον, εἰς τὸν ὁποῖον στεγάζονται ἀνέτως εὐάριθμοι Νοσοκόμοι, αἵτινες εὐχερῶς δύνανται νὰ μεταφερθοῦν ἀλλαχοῦ που, ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχῃ πρὸς τοῦτο κατανόησις καὶ θέλησις. Οἰαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ ἔκβασις τῆς διαχειρίσεως τοῦ ζητήματος τούτου, ἡ Σχολὴ πάση θυσίᾳ πρέπει νὰ στεγασθῆ που, ἂν θέλωμεν νὰ ἀποδώσῃ καρπούς. Ἡ Ἄπ. Διακονία, ἐὰν κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος καὶ μόνον τοῦτο κατορθώσῃ, νὰ διαμορφώσῃ ἀρτίως τὴν ἐσωτερικὴν ταύτην Σχολήν, θὰ ἐπιτελέσῃ ἐν τῶν σπουδαιοτέρων ἔργων.

Ἄλλ' ἡ Σχολὴ αὕτη, Μακαριώτατε, πρέπει νὰ μὴ εἶναι τι ἀπομεμονωμένον ἔργον, ἀλλὰ νὰ τοποθετηθῆ εἰς ἕνα γενικώτερον πλαίσιον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Πολιτικῆς, τῆς ἀφορώσεως τὴν Ἐκκλησιαστικὴν γενικῶς ἐκπαίδευσιν. Ἐν πρώτοις νομίζω, ὅτι ἀπελευθερωμένου τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου τῆς Μονῆς Πετράκη, ἡ Ἐκκλησία, ἴσως διὰ τῆς Ἄπ. Διακονίας, ὀφείλει νὰ περιλάβῃ ἐν αὐτῷ πάντας τοὺς φοιτητὰς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ διοργανώσῃ οὕτω τὴν ζωὴν των κατὰ τὰς ἐλευθέρους αὐτῶν ὥρας, ὥστε ὁ φοιτητὴς νὰ ζῆ πάντοτε εἰς μίαν Ἐκκλησιαστικὴν ἀτμόσφαιραν, προφυλασσόμενος ἐκ τῶν παντοίων κινδύνων, τοὺς ὁποίους τώρα διατρέχει, καὶ νὰ αἰσθάνεται πάντοτε νὰ τὸν περιβάλλῃ ἡ ἀγάπη, ἡ στοργὴ καὶ ἡ ζωογόνος πνοὴ τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι περιττὸν ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου νὰ ἐπιμείνω καὶ νὰ ἀναπτύξω ποῖαν κεφαλαιώδη σημασίαν ἔχει καὶ διὰ τὸν νεαρὸν φοιτητὴν καὶ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἢ διοργανώσις ἐνὸς τοιούτου Οἰκοτροφείου. Δὲν εἶναι δέ, ὡς πιστεύω, ἀκατόρθωτον τοῦτο, ἀρκεῖ νὰ τεθῆ ὡς πρόγραμμα ἀμέσου ἐκτελέσεως.

Ἐπειτα δὲ φρονῶ, ὅτι ἡ Ἐκκλησία, δημιουργοῦσα πρῶτον τὴν οικονομικὴν βᾶσιν, ὀφείλει νὰ ἀναλάβῃ εἰς χεῖρας καὶ τὰς Ἐκκλησιαστικὰς Σχολὰς καὶ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Φροντιστήρια διὰ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὰς τὸν τύπον, τὸ πρόγραμμα, τὴν κατεύθυνσιν καὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν πνοήν. Αὕτη εἶναι μία μεγάλη γραμμὴ, τὴν ὁποῖαν ἴσως εἰς ἐγγύτερον ἢ ἀπώτερον μέλλον θὰ ἀναγκασθῆ ἡ Ἐκκλησία νὰ ἀκολουθήσῃ, ἀλλ' ἀμφίβολον ἂν τότε θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ κατορθώσῃ ὅ,τι σήμερον δύνανται νὰ ἐπιτελέσῃ.

*

Ὁργανισμὸς, ὡς ἡ Ἄπ. Διακονία, δὲν δύναται νὰ κινηθῆ ἐν ὅλῃ τῇ χώρᾳ διὰ τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου μόνον καὶ τῆς κεντρικῆς ὑπηρεσίας. Διὸ ὀρθῶς ὁ Νόμος ἐθέσπισε τὰ κατὰ Μητροπόλεις Τοπικὰ Συμβούλια τῆς Ἄπ. Διακονίας, ὧν προΐσταται ὁ οἰκεῖος Μητροπολίτης. Τὰ Συμβούλια ταῦτα δὲν εἶναι ἀπλοὶ ἐφαρμοσταὶ τῶν ἐκ τοῦ κέντρου δεδομένων ὁδηγιῶν, ὡς πολλοὶ ἐσφαλμένως κατ' ἀρχὰς ἐνόμισαν, ἀλλ' ἔχουν πλήρη αὐτοτέλειαν καὶ πρωτοβου-

λίαν ἐνεργείας πρὸς ἐπιδίωξιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν σκοπῶν. Τὸ Κέντρον προβάλλει μόνον γενικὰς γραμμὰς καὶ ἐφοδιάζει τὰ Τοπικὰ Συμβούλια μὲ ἐντύπα, βιβλία καὶ ἄλλα, μελλοντικῶς ἴσως καὶ μὲ περιοδικὰ, τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται ἢ δυσκόλως δύνανται νὰ γίνουσι εἰς τὰς ἐπαρχίας. Πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν τούτων ὁ Νόμος ὥρισε διὰ τὰ Τοπικὰ Συμβούλια ἰδιαιτέρους πόρους. Ἄλλ' οὗτοι καὶ καθ' ἑαυτοὺς εἶναι πενιχροί, καὶ ἔνεκα τῶν συνθηκῶν τῆς χώρας δὲν δύνανται ἐπὶ τοῦ παρόντος ν' ἀποδώσουν ἐπαρκῆ ποσά. Διὸ τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον παρεχώρησεν εἰς τὰ Τοπικὰ Συμβούλια 40 % ἐπὶ τῶν εἰσπράξεων τοῦ ποσοστοῦ 3% ἐπὶ τῶν ἀκαθάριστων ἐσόδων τῶν Ναῶν ἐκάστης Μητροπόλεως. Διὰ τῆς ἐπιχορηγήσεως ταύτης πλεῖστα Τοπικὰ Συμβούλια ἤρχισαν κινούμενα πρὸς ὄρασις καὶ μόνον αἱ Μητροπόλεις ἐκεῖναι, αἵτινες τελοῦν ὑπὸ δεσμενεστάτας ἐξωτερικὰς συνθήκας, ὑπελείφθησαν. Οὕτω διὰ τῆς ἐπιχορηγήσεως ταύτης κατέστη δυνατόν νὰ προσληφθοῦν ἀρκετοὶ βοηθοὶ ἱεροκήρυκες (ιδεὲ ἐφεξῆς), νὰ δημοσιευθοῦν καθ' ἑβδομάδα σύντομα κηρύγματα, διανεμόμενα δωρεάν ἀνά τὰς πόλεις καὶ τὴν ὑπαίθρον, νὰ ἐμφανισθοῦν μικρὰ περιοδικὰ ὡς ὄργανα τῆς Ἄπ. Διακονίας, διανεμόμενα καὶ ταῦτα δωρεάν, νὰ ἀγοραστοῦν εἰκόνες καὶ βιβλία διὰ τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα, νὰ διοργανωθοῦν διαλέξεις καὶ ὁμιλίαι καὶ ἐνιαχοῦ νὰ προσληφθοῦν καὶ Κατηχηταὶ καὶ Κατηχήτρια. Τὰ Τοπικὰ Συμβούλια εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα φροντίζουν διὰ τὴν διάθεσιν καὶ διανομὴν τῶν βιβλίων, τῶν εἰκόνων καὶ παντὸς ἐντύπου, τὰ ὁποῖα ἐκδίδει καὶ ἀποστέλλει τὸ Κέντρον τῆς Ἄπ. Διακονίας (ιδεὲ κατωτ.) "Ὅσον μικρὰ καὶ ἂν φαίνεται ἡ κίνησις αὕτη τῶν Τοπικῶν Συμβουλίων τῆς Ἄπ. Διακονίας, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς προβαλλομένας ἀνάγκας καὶ ἀπαιτήσεις τῆς ἐποχῆς μας, δὲν δύναται ἢ μετ' ἐνθουσιασμοῦ νὰ χαιρετισθῆ, ὡς προοιωνιζομένη πλουσιωτέρους ἐν τῷ ἀμέσῳ μέλλοντι καρπούς. Ἡ ὀρθότερα πολιτικὴ τοῦ μέλλοντος θὰ εἶναι νὰ ἐνισχύσῃ τις τὰ Τοπικὰ Συμβούλια διὰ τῆς δημιουργίας νέων τοπικῶν ἐπαρκῶν πόρων, ὥστε τὸ Κέντρον νὰ δυνηθῆ νὰ ἐλαττώσῃ τὸ χορηγούμενον ποσόν, διὰ νὰ ἀποβλέψῃ εἰς εὐρύτερους ὀρίζοντας καὶ ἀνάληψιν νέων γενικωτέρων ἔργων.

(Συνεχίζεται)

Θρησκευτικὴ Ὑπηρεσία Στρατοῦ

Ἐκ τοῦ «Φρουροῦ», ἔθνικοθρησκευτικοῦ περιοδικοῦ τῆς Διευθύνσεως τῆς Θρησκευτικῆς Ὑπηρεσίας Στρατοῦ, πληροφωρούμεθα, ὅτι εἰς τὸν στρατόν, μετὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ «Φρουροῦ» καὶ τοῦ «Χριστιανοῦ Στρατιώτου» προσετέθη καὶ τὸ «Θεῖον Φῶς» ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ ἱερέως τῆς VIII Μεραρχίας. Ἐπίσης ὅτι εἰς τὴν Μακρόνησον ἐγένετο κατὰ τὸν παρελθόντα Μάρτιον καὶ ἄλλη ἀποστολὴ θεολόγων κληρικῶν καὶ ἱεροκηρῶν, διὰ τῶν λειτουργιῶν καὶ τῶν πρὸς τοὺς σκαπανεῖς ὁμιλιῶν τῶν φρονηματιζόντων τοὺς νέους εἰς τὰ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκοντά των.

ΒΑΣΙΛ. ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περί συγχωνεύσεως ἐνοριῶν Ἱ. Μητροπόλεων Λαρίσης, Ἐλασσῶνος, Σάμου, Μυτιλήνης, Σερβίων καὶ Κοζάνης καὶ Ἐπισκοπῆς Ἀρκαδίας—Κρήτης.*

ΠΑΥΛΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸ ἀρθρον 15 ἐδ. 2 τοῦ ἀριθ. 536)45 Α. Νόμου «περὶ ρυθμίσεως τῶν ἀποδοχῶν τοῦ Ὁρθόδοξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου τῆς Ἑλλάδος κλπ», ὡς καὶ τὰς σχετικὰς προτάσεις τῶν Μητροπολιτικῶν Συμβουλίων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων Λαρίσης, Ἐλασσῶνος, Σάμου, Μυτιλήνης, Σερβίων καὶ Κοζάνης καὶ Ἐπισκοπῆς Ἀρκαδίας—Κρήτης, προτάσει τῶν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργῶν, ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν :

Συγχωνεύομεν τὰς κάτωθι ἐνορίας ὡς ἀκολούθως :

Α.) Ἱερὰς Μητροπόλεως Λαρίσης καὶ Πλαταμῶνος.

1) Τὴν ἐνορίαν τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ταξιαρχῶν Ζαπτείου εἰς τὴν ἐνορίαν ἁγίου Ἀθανασίου τῆς αὐτῆς Κοινότητος.

2) Τὴν ἐνορίαν Τιμίου Προδρόμου Χατζημουσταφᾶ εἰς τὴν ἐνορίαν τῆς Κοιμήσεως Θεοτόκου Νέων Καρυῶν.

3) Τὴν ἐνορίαν ἁγίου Χαράλαμπους Κυπαρισσίου εἰς τὴν ἐνορίαν ἁγίου Γεωργίου Μοσχοχωρίου.

4) Τὴν ἐνορίαν ἁγίου Νικολάου Βοτανοχωρίου εἰς τὴν ἐνορίαν Ζωοδόχου Πηγῆς Ἀργυροπούλου.

5) Τὴν ἐνορίαν Ζωοδόχου Πηγῆς Ἀναγεννήσεως εἰς τὴν ἐνορίαν ἁγίου Ἀθανασίου Μελάς.

6) Τὴν ἐνορίαν ἁγ. Γεωργίου Νιαμάτων εἰς τὴν ἐνορίαν ἁγ. Ἀθανασίου Γλαυκῆς.

7) Τὴν ἐνορίαν ἁγ. Ἀχιλλεῖου Ἀχιλλεῖου εἰς τὴν ἐνορίαν ἁγ. Χαράλαμπους Νίκης.

8) Τὴν ἐνορίαν ἁγ. Δημητρίου Ριζομύλου εἰς τὴν ἐνορίαν ἁγ. Ἀθανασίου Ριζομύλου.

9) Τὴν ἐνορίαν ἁγ. Ἀθανασίου Κοκκίνης εἰς τὴν ἐνορίαν ἁγ. Γεωργίου Κυψέλης.

10) Τὴν ἐνορίαν ἁγ. Γεωργίου Σουφλάρ εἰς τὴν ἐνορίαν ἁγ. Δημητρίου Νέσσωνος.

11) Τὴν ἐνορίαν Κοιμήσεως Θεοτόκου Μεσορράχης εἰς τὴν ἐνορίαν ἁγ. Βησσαρίου Ἐλευθερῶν.

12) Τὴν ἐνορίαν ἁγίου Γεωργίου Σοφοῦ εἰς τὴν ἐνορίαν ἁγ. Ἀχιλλεῖου Καλοῦ Νεροῦ.

Β.) Ἱερὰς Μητροπόλεως Ἐλασσῶνος.

1) Τὴν ἐνορίαν Παναγίας Τσαπουρνιάς, εἰς τὴν ἐνορίαν ἁγίου Δημητρίου Φαρμάκι.

2) Τὰς ἐνορίας ἁγ. Παντελεήμονος καὶ ἁγ. Ἀναργύρων εἰς τὴν ἐνορίαν Παναγίας Κοιμήσεως Θεοτόκου Τσαριτσάνης.

3) Τὴν ἐνορίαν Παμ. Ταξιαρχῶν εἰς τὴν ἐνορίαν ἁγ. Νικολάου Τσαριτσάνης.

4) Τὴν ἐνορίαν ἁγ. Κωνσταντίνου εἰς τὴν ἐνορίαν Παναγίας Κοιμήσεως Θεοτόκου Λιβαδίου.

5) Τὴν ἐνορίαν ἁγ. Ἀναργύρων, Βελεσνίκου εἰς τὴν ἐνορίαν ἁγ. Κωνσταντίνου Στεφανοβούνου.

6) Τὴν ἐνορίαν Θείας Ἀναλήψεως εἰς τὴν ἐνορίαν ἁγ. Δημητρίου Σνκιάς.

7) Τὴν ἐνορίαν ἁγ. Δημητρίου Δαμασουλίου εἰς τὴν ἐνορίαν ἁγ. Νικολάου Δαμασίου.

8) Τὴν ἐνορίαν Κοιμήσεως Θεοτόκου, Ἀκρης, εἰς τὴν ἐνορίαν ἁγ. Νικολάου.

9) Τὴν ἐνορίαν Προφήτου Ἡλιοῦ, Πετροποῦ, εἰς τὴν ἐνορίαν ἁγίας Παρασκευῆς Λυκουδίου.

10) Τὴν ἐνορίαν Ἀσπροχώματος εἰς τὴν ἐνορίαν ἁγ. Νικολάου Κάτω Φιλίππων.

11) Τὴν ἐνορίαν ἁγ. Ἀθανασίου, Σκοπιᾶς εἰς τὴν ἐνορίαν ἁγ. Γεωργίου, Ὀλυμπιάδος.

12) Τὴν ἐνορίαν ἁγ. Νικολάου Σπαρμῶν, εἰς τὴν ἐνορίαν ἁγ. Τριῆδος Φλαμπόρου.

Γ.) Ἱερὰς Μητροπόλεως Σάμου καὶ Ἰκαρίας.

1) Τὴν ἐνορίαν Ὁσίας Πελαγίας τῆς Κοινότητος Μεσσαίου Καρλοβάσου Σάμου εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου τῆς ἰδίας Κοινότητος.

2) Τὴν ἐνορίαν ἁγ. Δημητρίου τῆς Κοινότητος Φούρων Σάμου εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν ἁγ. Ἀθανασίου τῆς ἰδίας Κοινότητος.

3) Τὴν ἐνορίαν ἁγ. Παρασκευῆς τῆς Κοινότητος Βαθέος Σάμου εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Κοιμήσεως Θεοτόκου τῆς ἰδίας Κοινότητος.

4) Τὴν ἐνορίαν Ὁσίας Ματρῶνης τῆς Κοινότητος Βαθέος Σάμου εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Γεννήσεως Χριστοῦ τῆς ἰδίας Κοινότητος.

5) Τὴν ἐνορίαν Κοιμήσεως Θεοτοκου τῆς Κοινότητος Παλαιοκαστροῦ Σάμου εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν ἁγ. Γεωργίου τῆς ἰδίας Κοινότητος.

6) Τὴν ἐνορίαν ἁγ. Γεωργίου τῆς Κοινότητος Παγώνδου Σάμου εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν τῆς ἁγ. Τριάδος τῆς ἰδίας Κοινότητος.

7) Τὴν ἐνορίαν Χριστοῦ Βρύσεως τῆς Κοινότητος Μυτιληνῶν Σάμου εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Κοιμήσεως Θεοτόκου τῆς ἰδίας Κοινότητος.

8) Τὴν ἐνορίαν ἁγ. Ἄννης τῆς Κοινότητος Χώρας Σάμου εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν ἁγ. Παρασκευῆς τῆς ἰδίας Κοινότητος.

9) Τὴν ἐνορίαν ἁγ. Δημητρίου Χώρας Σάμου εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Κοιμήσεως Θεοτόκου τῆς ἰδίας Κοινότητος.

10) Τὴν ἐνορίαν Κοιμήσεως Θεοτόκου τῆς Κοινότητος Παλαιοῦ Καρλοβάσου Σάμου εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Γεννήσεως Χριστοῦ τῆς ἰδίας Κοινότητος.

Δ.) Ἱερὰς Μητροπόλεως Μυτιλήνης.

1) Τὴν ἐνορίαν ἁγ. Παντελεήμονος Πλωμαρίου εἰς τὴν ἐνορίαν ἁγ. Νικολάου Πλωμαρίου.

2) Τὴν ἐνορίαν Προφήτου Ἡλιοῦ Πλωμαρίου εἰς τὴν ἐνορίαν τῆς ἁγ. Παρασκευῆς Πλωμαρίου.

3) Τὴν ἐνορίαν ἁγ. Ἰσιδώρου Πλωμαρίου εἰς τὴν ἐνορίαν ἁγ. Παρασκευῆς Πλωμαρίου.

4) Τὴν ἐνορίαν Ζωοδόχου Πηγῆς Βαρεῖας εἰς τὴν ἐνορίαν ἁγ. Γεωργίου Πληγωνίου.

5) Τὴν ἐνορίαν ἁγ. Ἀποστόλων Μυτιλήνης εἰς τὴν ἐνορίαν τοῦ Ἱ. Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ ἁγ. Ἀθανασίου.

Ε.) Ἱερὰς Μητροπόλεως Σερβίων καὶ Κοζάνης.

1) Τὴν ἐνορίαν Βόσκοχωρίου καὶ ἁγ. Θεοδώρων εἰς τὴν ἐνορίαν ἁγ. Χαράλαμπους.

2) Τὴν ἐνορίαν τῆς Σκάφης εἰς τὴν ἐνορίαν Αὐληάνης.

3) Τὴν ἐνορίαν τοῦ Κήπου εἰς τὴν ἐνορίαν τῆς Καισαριᾶς.

4) Τὴν ἐνορίαν τῆς Βογγοπέτρας εἰς τὴν ἐνορίαν τῶν Λαζαράδων.

5) Τὴν ἐνορίαν Μοσχοχωρίου εἰς τὴν ἐνορίαν τοῦ Πλατανορέμματος.

6) Τὴν ἐνορίαν τοῦ Λεβέντη εἰς τὴν ἐνορίαν τοῦ Πολυμύλου.

7) Τὴν ἐνορίαν Κουντοβουνίου καὶ Σταυρωτῆς εἰς τὴν ἐνορίαν τοῦ Πύργου.

8) Τὴν ἐνορίαν Παληαλῶνων εἰς τὴν ἐνορίαν τοῦ Τρανοβάλτου.

ΣΤ.) Ἱερὰς Ἐπισκοπῆς Ἀρκαδίας—Κρήτης.

1) Τὴν ἐνορίαν ἁγ. Ἀντωνίου εἰς τὴν ἐνορίαν Μοιρῶν.

2) Τὴν ἐνορίαν ἁγ. Σεμνῆς εἰς τὴν ἐνορίαν Παρτήρων.

3) Τὴν ἐνορίαν ἁγ. Ἰωάννου εἰς τὴν ἐνορίαν Καμψάρι.

4) Τὴν ἐνορίαν Ἀκαμάτου εἰς τὴν ἐνορίαν Σταυγῶν.

5) Τὴν ἐνορίαν Ἀληθινῆς εἰς τὴν ἐνορίαν Πέρι.

6) Τὴν ἐνορίαν Ἀμυγδαλοῦ Πλατανιά εἰς τὴν ἐνορίαν Παρανύμφων.

7) Τὴν ἐνορίαν Ἀποῖνι εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀσῆμι.

8) Τὴν ἐνορίαν Βασιωτῶν εἰς τὴν ἐνορίαν Λαγούτας.

9) Τὴν ἐνορίαν Βελοῦλι εἰς τὴν ἐνορίαν Σοκαρά.

10) Τὴν ἐνορίαν Βουρβουλίτη εἰς τὴν ἐνορίαν ἁγ. Λέκα.

11) Τὴν ἐνορίαν Γάσι, Καλοχωριῶν εἰς τὴν ἐνορίαν Μουσοῦτας.

12) Τὴν ἐνορίαν Γουρνιῶν εἰς τὴν ἐνορίαν Ἀλάγι.

13) Τὴν ἐνορίαν Διονύσι εἰς τὴν ἐνορίαν Παναγίας.

14) Τὴν ἐνορίαν Δοράκι, Κεφαλάδων Πλακιωτίσσης εἰς τὴν ἐνορίαν Πραιτωριῶν.

15) Τὴν ἐνορίαν Καλοχωράφι εἰς τὴν ἐνορ. Μαγαρικάρι.

16) Τὴν ἐνορίαν Καλυβίων εἰς τὴν ἐνορίαν Νεοχώρι.

17) Τὴν ἐνορίαν Κανδήλας εἰς τὴν ἐνορίαν Βασιλικῆς.

18) Τὴν ἐνορίαν Κράτου εἰς τὴν ἐνορίαν Μιαμοῦ.

*) Ἐφ. Κυβ. 22 Φεβρ. 1948, τεῦχος Α', ἀρθ. 46.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἡ ἀπιστία τοῦ Θωμᾶ.

Ἡ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καθιέρωσις τῆς πρώτης μετὰ τὸ Πάσχα Κυριακῆς τοῦ Ἀντίπασχα εἰς ἀνάμνησιν τὸ μὲν τῆς ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου σημειωθείσης ἐφεκτικῆς στάσεως τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ ἐναντι τῆς περὶ τοῦ ἀναστάσιου Κυρίου μαρτυρίας τῶν λοιπῶν ἀποστόλων, τὸ δὲ τῆς εἰτα ἀποκαταστάσεως τῆς πίστεως καὶ τῆς συναφοῦς ὁμολογίας, τὸν λόγον τῆς βαθῆν ἔχει. Ἐξ ὧσων περὶ αὐτοῦ γνωρίζομεν ἐκ τε τῶν εὐαγγελικῶν κειμένων καὶ ἐκ τῆς παραδόσεως, ὁ Θωμᾶς ἐμφανίζεται ζηλωτῆς, δραστήριος μετ' ἀνυπομόνου ὀρμητικότητος, ἀφωσιωμένος εἰς τὸν θεῖον Διδάσκαλον μέχρις αὐτοθυσίας. Ἐκ παραλλήλου ὁμως ὑπὸ τῆς φερωνύμου Κυριακῆς ὑπομνησκόμενον περὶ αὐτὸν γεγονὸς τὸν παρουσιάζει ὡς φύσιν δύσπιστον καὶ ἐφεκτικῆν, κατ' ἐξοχὴν θετικόν, ποθοῦντα ν' ἀποκτήσῃ πεποιθήσεις ἀπὸ μόνου τοῦ ἰδικοῦ του προσωπικοῦ πειραματισμοῦ. Δὲν τῷ ἤρκεσεν ἢ περὶ τοῦ ἀναστάσιου Χριστοῦ μαρτυρία τῶν συναποστόλων, καίτοι πάντα λόγον εἶχε νὰ πιστεύσῃ εἰς τὴν ἀπόλυτον αὐτῶν εἰλικρίνειαν, ἐφ' ὅσον μάλιστα δὲν προήρχετο παρὰ γυναικῶν, τῶν ὁποίων αἱ βεβαιώσεις θὰ ἠδύναντο νὰ ἐκληφθῶσιν ὡς «λήθρος», ὡς εἶχε προηγουμένως συμβῆ. Μετὰ τὰς βεβαιώσεις τῶν μαθητῶν, εἰκάζεται ἐν μονῶσει ἐπιδοθεὶς εἰς αὐτοσυγκέντρωσιν πρὸς ἀνασκόπησιν πάντων τῶν περὶ τὸν Διδάσκαλον του κατὰ τε τὸ πάθος συμβάντων καὶ τῶν μετ' αὐτό, καὶ ἐπέδειξεν ἀπιστίαν ὄχι μόνον εἰς ὅ,τι ἐβεβαίουν οἱ μαθηταί, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ἰδικόν του αἰσθητήριον τῆς δράσεως, ἂν δὲν συνωδεύετο καὶ ὑπὸ τῆς μαρτυρίας τοῦ ὑλικωτέρου τῶν αἰσθητηρίων, τοῦ τῆς ἀφῆς «καὶ ἐὰν μὴ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἡλῶν καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ...». «Τὴν διὰ τῆς αἰσθήσεως τῆς παχυτάτης ἐξήτει πίστιν—λέγει χαρακτηριστικῶς ὁ θεῖος Χρυσόστομος—καὶ οὐδὲ

19) Τὴν ἐνορίαν Κομιάσης, Φουρνοφαράγκου εἰς τὴν ἐνορίαν Λούκιος.

20) Τὴν ἐνορίαν Λησάτου εἰς τὴν ἐνορίαν Κουσόε.

21) Τὴν ἐνορίαν Μορῶν εἰς τὴν ἐνορίαν Πλουτῆς.

22) Τὴν ἐνορίαν Μουριά εἰς τὴν ἐνορίαν Πριλιά.

23) Τὴν ἐνορίαν Ἄνω καὶ Κάτω Πουλλίων εἰς τὴν ἐνορίαν Βουτουφοῦ.

24) Τὴν ἐνορίαν Ρωτάσι εἰς τὴν ἐνορίαν Ἐθιάς.

25) Τὴν ἐνορίαν Στεῖρωνος εἰς τὴν ἐνορίαν Πατσιδέρου.

26) Τὴν ἐνορίαν Φαβριανῶν εἰς τὴν ἐνορίαν Κάτω Καστελλιανῶν.

27) Τὴν ἐνορίαν Φιλίππου εἰς τὴν ἐνορίαν Ἄνω Καστελλιανῶν.

28) Τὴν ἐνορίαν Τρουλωτῆς, Μπαδιάς εἰς τὴν ἐνορίαν Δραπέτι.

Εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Ἰανουαρίου 1948

ΠΑΥΛΟΣ

Β.

Οἱ Ὑπουργοί

Ἐπὶ τῆς Παιδείας
ΑΝΤ. ΠΑΠΑΔΗΜΟΣ

Ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν
ΔΗΜ. ΧΕΛΜΗΣ

τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐπίστευεν. Οὐ γὰρ εἶπεν ἂν μὴ ἴδω, ἀλλ' ἐὰν μὴ ψηλαφήσω... μῆπως φαντασία τὸ δρώμενον ἦ». Ἡ ἐπὶ τῇ βάσει ὑλικῶν τεκμηρίων ἀπόκτησις θρησκευτικῆς πίστεως κατεκρίθη ὑπὸ τοῦ Κυρίου, μὴ θεωρηθεῖσα ἀξία μακαρισμοῦ «μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες». Διότι «πίστις ἐστὶ πραγματικῶν ἔλεγχος οὐ βλεπομένων». Ἡ ἀπόκτησις βεβαιότητος ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀπὸ τῶν αἰσθήσεων καταναγκαστικῆς μαρτυρίας εἶνε γνῶσις, δὲν εἶνε πίστις, διαφέρουν δὲ μέγιστον ὅσον αἱ ἐλευθέρως κατ' ἀξιοπιστίαν κτώμεναι ἀλήθειαι τῆς πίστεως ἀπὸ τῶν ἐκ καταναγκαστικῆς ἐπιβολῆς ἀληθειῶν τῆς γνῶσεως. Ἐν τούτοις ἀκούομεν τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἄσμα χαρακτηρίζον τὴν ἀπιστίαν τοῦ Θωμᾶ ὡς «καλὴν». Πρῶτον, διότι, ὁσονδήποτε καὶ αὐτὴ φέρῃ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ παραλόγου, διακρίνεται ριζικῶς ἀπὸ τὴν ἀπιστίαν τῶν τότε γραμματέων καὶ φαρισαίων καὶ ἀπὸ τὴν συγχρόνων υἱῶν ὁπαδῶν τοῦ «κἂν με πείσης, οὐ με πείσεις». Οἱ ἀπίστοι τῆς κατηγορίας ταύτης δὲν πιστεύουν οὐχὶ ἔνεκα ἀνυπαρξίας πειστηρίων, ἀλλὰ διότι, διεστραμμένην κεκτημένοι ψυχὴν καὶ ἐχθαίροντες τὴν ἀλήθειαν τοῦ πιστευτέου, τοῦ ὁποίου φοβοῦνται τὴν ἐπαλήθειαν, δὲν θέλουν νὰ πιστεύσουν καὶ ἀποροῦνται αὐτὸ ἐκ προτέρου. Ὁ Θωμᾶς ὁμως ἐπόθει νὰ πιστεύσῃ ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸ σφόδρα εἰς αὐτὸν ἐφετόν, διότι διεκαίετο ὑπὸ τοῦ πόθου τῆς πίστεως. Ἡ ἀπιστία του, ἀπότοκος τῆς ὑπερβολικῆς ἀνυστάσεως τοῦ νοῦ του πρὸς τῆς πίστεως τὴν φωνήν, προήρχετο ἐξ ὑπερβαλλούσης χαρᾶς ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ τῆς πραγματικότητος τοῦ πιστευτέου καὶ ἐκ φόβου μὴ αἱ ἐλπίδες του δὲν ἐπαληθεύουν. Τοῦτο ἀκριβῶς φαίνεται ἔχον ὑπ' ὄψιν ὁ ποιητῆς τοῦ δοξαστικοῦ τοῦ ἑσπερινοῦ, χαρακτηρίσας ὡς κατ' οἰκονομίαν («οἰκονομικῶς») γενομένην τὴν ἀπουσίαν τοῦ Θωμᾶ, ὅταν τὸ πρῶτον ὁ ἀναστάς ἐνεφανίσθη «κεκλεισμένων τῶν θυρῶν» εἰς τοὺς μαθητάς, ἵνα ἢ μετὰ ταῦτα διαδηλωθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀπόντος ἀπιστία ἐκδηλωθῇ σκοπίμως εἰς τὸν ἀκρότατόν της βαθμὸν διὰ νὰ παραμείνῃ διὰ παντὸς ἀναπολόγητος καὶ ἢ δυστροπότερα τῶν φύσεων. Διότι πέραν τοῦ βαθμοῦ τούτου ἀρχίζει ἡ ἀπιστία τῆς ἄλλης μορφῆς, τῆς μισούσης καὶ πολεμούσης τὴν ἀλήθειαν ἐστρεβλωμένης ψυχῆς. Οὕτω, διὰ τῆς τοῦ Θωμᾶ ἀπιστίας ἐναργέστερον ἀποδείκνυται τῆς τοῦ Κυρίου Ἀναστάσεως ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ θεία φύσις τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάσιου, αἴρονται δ' ὀριστικῶς εἰς τὸ διηγετικὸν τὰ «κλειθρὰ τῆς ἀπιστίας», κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἐξαποστειλαρίου τῆς Κυριακῆς τοῦ Θωμᾶ.

Οἱ ἐπιστήμονες Κύπρου.

Διακόσιοι ἐξήκοντα καὶ τέσσαρες ἐπιστήμονες τῆς Κύπρου, φιλόλογοι, δικηγόροι, ἰατροί, φαρμακοποιοί, μαθηματικοί, ὀδοντίατροι, χημικοί, φυσικοί, γυμνασιάρχαι, λυκειαρχαὶ καὶ καθηγηταί, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὴν γνωστὴν ἡμῖν διακήρυξιν τῆς Χριστιανικῆς Ἐνώσεως τῶν κορυφαίων ἐλλήνων ἐπιστημόνων, λογοτεχνῶν καὶ καλλιτεχνῶν, πιστεύοντες δ' ἀκραδάντως «ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ἠθικῆς ἐλευθερίας τῆς ὁδηγούσης τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ὁρθὴν θεμελίωσιν τῆς ζωῆς τῆς καινῆς με ἀποτέλεσμα

τὴν ἠθικὴν ἀνάπλασιν, τὴν ἐλευθέραν ἐθνικὴν διαβίωσιν καὶ τὴν λύσιν τῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων», ἠοδάνθησαν καθήκον των νὰ διακηρύξουν εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν τῆς Κύπρου, «ὅτι εἶναι ἀπαραίτητος ἡ προσήλωσις εἰς τὰς ἀξίας, τὰς ὁποίας προσφέρει εἰς ἡμᾶς ὁ Χριστιανισμός, ἡ χριστιανικὴ πίστις καὶ ἡ χριστιανικὴ ἠθικὴ». Οἱ κύριοι ἐπιστήμονες, πεπεισμένοι, ὅτι εἰς τὰς χριστιανικὰς ἀξίας ὀφείλεται ἡ ἐν τῇ ζωῇ κατὰ τοὺς μακροὺς χρόνους τῆς δουλείας διατήρησις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀπεκδέχονται βεβαίαν τὴν ἀπὸ τῆς ἀπειλοῦσης αὐτὸν καταστροφῆς σωτηρίαν μόνον «ἐὰν ἐπανέλθωμεν εἰς τὰς ἠθικὰς ἀξίας με ἀκλόνητον χριστιανικὴν πίστιν, τοῦτο δ' ἐπιβάλλει εἰς ἡμᾶς σήμερον ὡς τὸ ἐπιτακτικώτερον καθήκον ἡ σημερινὴ ἑλληνικὴ πραγματικότης». Εἶνε περιττὸν νὰ τονισθῇ πόσον παρήγορος καὶ σωστικὴ εἶνε ἡ εἰς τὰς χριστιανικὰς ἀρχὰς ἔμμοнос προσήλωσις τῆς πνευματικῆς ἡγεσίας τῆς ἑλληνικῆς μεγαλονήσου, μάλιστα εἰς μίαν περιόδον τόσο ἀπὸ πολλῶν ἐπόψεων κρίσιμον.

«Church Times».

Οἱ «Ἐκκλησιαστικοὶ Καιροὶ» τοῦ Λονδίνου, ὧν τὸ πρῶτον φύλλον εἶχεν ἐκδοθῆ τῇ 7 Φεβρουαρίου 1863, ἀφορμὴν λαμβάνοντες ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ 4,444, ὃν ἔφερε τὸ φύλλον τῆς 9 Ἀπριλίου ἐνεσιῶτος ἔτους, ἀνεδημοσίευσαν ἐν αὐτῷ τὸ πρῶτον κύριον ἄρθρον τοῦ πρώτου πρὸ 85ετίας ἐκδοθέντος φύλλου των ἐπὶ τὸν τίτλον «Αἱ ἀρχαὶ καὶ οἱ σκοποὶ μας». Αἱ ἀρχαὶ τοῦ εὐρύτατα κυκλοφοροῦντος σοβαρωτάτου τούτου ἐκκλησιαστικοῦ φύλλου τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἑκπαλαι συντηρητικαί, διὰ τῆς πεφαισιμένης δ' ἀρθρογραφίας του συντελεῖ ἐν τοῖς πρώτοις εἰς τὴν διάδοσιν καὶ ἐμπέδωσιν τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ἀληθειῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐξ ἐπόψεως δὲ πλήρους καὶ αὐθεντικῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἄλλης εἰδησεογραφίας καὶ ἐνημερότητος δι' ἀγιαποκρίσεων ἴσταιται εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς του. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἡ «Ἐκκλησία» εὐχεταί εἰς τὴν διακεκριμένην συνάδελφον συνέχισιν τῆς θεαρέστου σταδιοδρομίας της ἐπὶ ὅς πλείστα ἔτι.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Τῇ 19ῃ λήξαντος μηνός ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος προέστη ἐν Πειραιεὶ ἱεροῦ μνημοσύνου ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἐν θαλάσῃ κατὰ τὸν πόλεμον εὐρόντων τὸν θάνατον ναυτικῶν. Κατ' αὐτὸ παρήσαν ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ μέλη τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, βουλευταί, αἱ Ἀρχαὶ Πειραιῶς, ἀνώτατοι Ἀξιωματικοὶ πάντων τῶν ὄπλων καὶ πληθός λαοῦ.

—Τῇ πρώτῃ τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ναῶ κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Ἑσπερινοῦ καὶ τῆς Ἀποκαθηλώσεως καὶ τὸ ἑσπέρας εἰς τὸν Ὁρθρον τοῦ Μεγ. Σαββάτου, καθ' ὃν ἐψάλθη ὁ Ἐπιτάφιος Ἐρῆνος, μεθ' ὃν προέστη τῆς περιφορᾶς τοῦ Ἐπιταφίου.

—Τῇ ἑσπέρᾳ τοῦ Μεγ. Σαββάτου μετὰ τὸν κανόνα ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ χοροῦ, ἐξῆλθεν εἰς τὴν κατὰ μεσον εὐσεβοῦς λαοῦ πλατεῖαν τῆς Μητροπόλεως, ἐνθα ἐπὶ ἐξέδρας, κατὰ τὴν ἑκπαλαι καθεστηκυῖαν τάξιν,

ἀνέγνω τὸ Β' Ἐωθινὸν Εὐαγγέλιον τῆς Ἀναστάσεως καὶ ἔψαλε τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν λοιπῶν ἐπισήμων. Εἶτα δ' εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν ἐτέλεσε τὴν θεῖαν ἱερουργίαν τοῦ Πάσχα.

—Τῇ 11ῃ π. μ. τῆς 3 Μαΐου, Δευτέρας τοῦ Πάσχα, ἡ Α. Μ. προέστη ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῶ τῆς νεκρωσίου ἀκολουθίας ἐπὶ τῷ νεκρῷ τοῦ κατὰ τὸ Μ. Σάββατον δολοφονηθέντος Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης Χρήστου Λαδά.

—Τῇ 7ῃ Μαΐου, ἡ Α. Μ. ἐπεσκέφθη τὴν Α. Ε. τὸν Πρεσβευτὴν τῆς Ἰταλίας εἰς ἀνταπόδοσιν προτέρας αὐτοῦ ἐπισκέψεως.

—Τῇ ἐπομένῃ τῆς ὀρκομωσίας αὐτοῦ ἐπεσκέφθη τὴν Α. Μ. ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ ὁ νέος Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Δημ. Βουρδουμπάς.

—Ἡ Α. Μ. ἐδέχθη ὡσαύτως ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ τὸν Γεν. Διοικητὴν Δωδεκανήσων κ. Γ. Μαυρῆν, τὸν Ὑφυπουργὸν τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου κ. Μ. Μαυρογορδάτον, ὡς καὶ διαφόρους Ἐπιτροπὰς, κληρικούς καὶ λαϊκοὺς.

—Σεπτῇ ἐντολῇ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα καὶ ὥραν 10 π. μ. θεολόγοι κληρικοὶ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς ἐτέλεσαν τὴν ἀκολουθίαν τῆς Ἀναστάσεως εἰς τοὺς σταθμοὺς τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρύματος καὶ τοῦ Ὑπουργείου Προνοίας, ἐνθα στεγάζονται τὰ ἀνταρτόπληκτα παιδιὰ ἐκ τῶν βορείων ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος. Ἀφ' ἑσπέρας οἱ σταθμοὶ εἶχον εὐπρεπισθῆ καὶ διακοσμηθῆ καταλλήλως, οἱ δὲ μικροὶ τρόφιμοι αὐτῶν, μετὰ τὰς πασχαλινὰς λαμπάδας εἰς τὰς χεῖρας—δῶρον τοῦ Μακαριωτάτου—ἀνέμενον με ἀνυπομονησίαν ν' ἀκούσουν τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη». Τὴν καθορισθεῖσαν ὥραν εἰς ἕκαστον σταθμὸν κατέφθασεν ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ Μακαριωτάτου κληρικὸς καὶ ἀμέσως ἤρχισεν ἡ τελετὴ, κατὰ καθορισθὲν πρόγραμμα. Τὰ ποιητικώτατα καὶ χαρμόσυνα τροπάρια τοῦ κανόνος τῆς Ἀναστάσεως ἔψαλλον φοιτηταί καὶ φοιτήτριαι, μέλη τῶν Χριστιανικῶν Φοιτητικῶν Ἐνώσεων. Ἐν τέλει μετὰ σύντομον ὁμιλίαν ἐγένετο ἡ διανομὴ πασχαλινῶν δῶρων τοῦ Μακαριωτάτου εἰς 700 περίπου ἀνταρτόπληκτα παιδιὰ, ὅσα εἶναι τὰ στεγαζόμενα εἰς Νέαν Ἰωνίαν, Κοκκινιάν, Βύρωνα, Σφαγεία, Καισαριανὴν, Δουργούτη, Μοσχάτο, Ψυχικὸ, Πεντέλην καὶ Περιστέρη.

Μερίμνη ὡσαύτως τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς ἐτελέσθη ἡ Ἀναστάσιμος Ἀκολουθία τοῦ Πάσχα ὑπὸ κληρικῶν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς εἰς τὰς φυλακὰς Καλλιθέας, Ζελιώτη, Ἀβέρωφ, Κάστορος, Βούρλων, καθὼς καὶ εἰς τὰ Ἀναμορφωτικὰ Ἀρρένων Κορυδαλλοῦ, καὶ τὰ Ἀναμορφωτικὰ Θηλέων Ἀμπελοκήπων.

Ε Π Ἀ ρ χ ι α ι

Μητρόπολις Κορινθίας

Ὁ «Ἀπόστολος Παῦλος» τῆς Μητροπόλεως Κορίνθου ὑπομνήσκει εἰς τοὺς ἐπιτρόπους τῶν ναῶν τὴν διάταξιν τοῦ περὶ ἐνοριῶν νόμου, τὴν ἀπαγορεύουσαν τὴν ἐν τοῖς ναοῖς τοποθέτησιν ἱερῶν εἰκόνων ἄνευ ἐγκρίσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. «Τυγγάνει ἐξ ὀλοκλήρου ἀπαράδεκτον—λέγει τὸ περιοδικόν— νὰ εἰσάγονται εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς ἔργα ἐρασιτεχνῶν, ἔξων τελείως πρὸς τὴν ἀγιογραφικὴν ζωγραφικὴν, καὶ ὄχι μόνον μὴ προκαλοῦντα οὐδεμίαν θρησκευτικὴν ἢ πνευματικὴν ἀνάστασιν, ἀλλὰ τοῦναντίον προσβάλλοντα καὶ κάθε καλαισθητικὸν συναίσθημα. Οἱ ἐπίτροποι ὀφείλουν νὰ γνωρίζουν ὅτι μόνον εἰς διπλωματούχους τοῦ Πολυτεχνείου δεόν νὰ ἀνατίθεται ἡ ἀγιογράφησις ναῶν καὶ ἡ ζωγραφία εἰκόνων, πάντοτε ὑποκειμένων εἰς τὴν κρίσιν τῆς Μητροπόλεως. Οἱ ἐρασιτέχναι ἄς ἐξυπηρετοῦν ἄλλα κτίσματα, οὐδέποτε ὁμοίως ἱεροῦς ναοὺς».

—Ἐν συνεδίῳ συγκροτηθέντι ὑπὸ τῶν ἀρχιερατικῶν Ἐπιτροπῶν τῆς Μητροπόλεως ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Μιχαῆλ διευτυπώθησαν τὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα: Οἱ ἀρχ. Ἐπίτροποι δεόν ἐπισκεπτό-

μενοι τούς ναούς να παρακολουθοῦν τὴν τάξιν, τὴν καθαριότητα καὶ τὴν εὐπρέπειάν των καὶ νὰ ὑποβάλλουν ἐκθέσεις εἰς τὴν Μητρόπολιν κατὰ τρίμηνον. Οἱ ἐφημέριοι γὰρ λαμβάνουν γνώσιν τῶν κατὰ τὰς ἐορτὰς εἰσπραξεῶν τῶν ναῶν καὶ τῆς διαθέσεως τῶν πόρων των, ὧν ἡ ἀπόκρυψις σημαίνει ἀδικίαν βαρεῖαν κατὰ τοῦ ἀσφαλίζοντος τοὺς συνταξιούχους ἱερεῖς Ὀργανισμοῦ τοῦ TAKE. Οἱ ἀρχ. Ἐπίτροποι νὰ μεριμνῶσι περὶ ἀποστολῆς μαθητῶν εἰς τὰς ἐν Κιάτῳ καὶ Ευλοκάστρῳ ἰδρυθησομένης Σχολᾶς βυζαντινῆς μουσικῆς καὶ νὰ ἐνθαρρύνουν τοὺς μαθητὰς καὶ τὰς μαθητρίδας τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων νὰ μετέχουν τοῦ ἁματικῆς μέρους τῆς θείας λειτουργίας. Οἱ ἀρχ. Ἐπίτροποι νὰ ἐπιβλέπουν τὴν κατάστασιν τῶν νεοκταφαιῶν διὰ τὴν εὐπρεπὴ αὐτῶν ἐμφάνισιν, νὰ ἐπαγρυπνοῦν ἐπὶ τῶν ἱερῶν ὡς πρὸς τὴν τακτικὴν τέλεσιν τῶν ὑπὸ τοῦ Τυπικοῦ καθοριζομένων ἱεροτελεστιῶν, ὅπως οἱ ἱερεῖς μὴ δέχονται εἰς τὴν Θείαν Μετάληψιν τοὺς ἀποφεύγοντας τὴν τεκνονομίαν συζύγου καὶ ὅπως, ἂν δὲν διδάσκουν οἱ ἴδιοι εἰς τὰ Κατηχ. Σχολεία, παρακολουθοῦν τὴν ἐν αὐτοῖς καὶ ταῖς Ἐνώσεσι τῶν νέων διδασκαλίαν.

Μητρόπολις Ζιχῶν

Κατ' ἀνταπόκρισιν ἐκ Νέας Ζίχνης, πρὸ τινος ἐτελέσθησαν ἐκεῖ χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Κυρίλλου τὰ ἐγκαίνια τῆς Στρατιωτικῆς Λέσχης παρόντων ἀπάντων τῶν Ἀξιωματικῶν τῆς Φρουρᾶς καὶ τῶν ἀρχῶν. Μετὰ τὸν Ἀγιασμόν ἡ Α. Σ. ὁμιλήσας ἐπικαίρως ἐξήρθε τοὺς ἀγῶνας καὶ τὸν ἡρωισμόν τοῦ ἐθνικοῦ μας στρατοῦ, τόνισας ὅτι τὸ ἐντευκτήριον τοῦτο, τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν οἰκογενειακὴν ἐστίαν τῶν ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις ἀγωνιζομένων ἐξιωματικῶν, ἐφ' ὅσον χρόνον θὰ ἐξακολουθῆ ἡ ἐνταῦθα ἀποστολὴ των, θὰ ἀποβῆ ἅμα καὶ ἐστὶ ἐθνικῆς διαφωτίσεως, ἐν συνεργασίᾳ ἀξιωματικῶν καὶ τῶν τοπικῶν ἀρχῶν. Μετὰ ταῦτα ἐπηκολούθησε παρέλασις τῶν στρατιωτικῶν τμημάτων ἐνώπιον τῆς Α. Σ.

—Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν ἐορτῶν τοῦ Πάσχα ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἐπεσκέφθη πάντας τοὺς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ στρατιωτικούς καταυλισμούς καὶ τὰ φυλάκια καὶ ὠμίλησε πρὸς τοὺς ἀξιωματικούς καὶ ἄνδρας, προσέφερε δὲ πασχάλιους ἀμνοὺς, ὡὰ καὶ γλυκίσματα. Ἡ ἐπίσκεψις τῆς Α. Σ. ἐνεψύχωσε καὶ ἐνεθούσισε τοὺς ἡρωϊκοὺς ἀγωνιστὰς, ζητωκραυγάζοντας ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πατρίδος. Εἰς ἀπαντας τοὺς στρατιωτικούς καταυλισμούς γίνονται ὑπὸ τῆς Α. Σ. τακτικὰ κηρύγματα.

—Ἐν Ν. Ζίχῃ καὶ τῇ περιφερείᾳ παρετηρήθη κατὰ τὸ στάδιον τῆς Ἀγίας καὶ Μεγ. Τεσσαρακοστῆς ἀθροῖα εἰς τὰ Ἀχραντα Μυστήρια προσέλευσις τῶν πιστῶν πάσης ἡλικίας καὶ φύλου. Εἰς τοῦτο συνετέλεσε κατὰ πολὺ καὶ ἡ ὑπὸ τῆς Α. Σ. ἀποστολὴ καταλλήλων πνευματικῶν εἰς διάφορα τῆς ἐπαρχίας κέντρα. Κατὰ τὴν Μεγάλην Ἐβδομάδα προσήλθον ἐν σώματι καὶ ἐκοινωνήσαν οἱ ἄνδρες τῶν στρατιωτικῶν τμημάτων καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων μετὰ τῶν διδασκάλων των.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Κατ' εἰδήσεις ἐκ Βαρσοβίας, ὁ Πρόεδρος τῆς Πολωνικῆς Δημοκρατίας, δι' εἰδικῆς διατάγματος ἤρε τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ Μακαριωτάτου Μητροπολίτου Πολωνίας κ. Διονυσίου ὡς ἀρχηγοῦ τῆς ἐν Πολωνίᾳ αὐτονόμου ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὡς λόγος δὲ τοῦ μέτρου τούτου προεβλήθη συνεργασία τῆς Α. Σ. μετὰ τῶν γερμανῶν κατὰ τὴν γερμανικὴν τῆς χώρας κατοχήν.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΣΜΟΣ

Οἱ «Ἐκκλησιαστικοὶ Καιροὶ» τοῦ Λονδίνου ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 16 Ἀπριλίου δημοσιεύουν ὀλόκληρον τὴν κατὰ τοῦ ὅπου τῶν ἀνταρτῶν διεγερουμένου παιδομαζώματος διαμαρτυρίαν τοῦ Συνδέσμου τῶν ἐλληνίδων ἐπιστημόνων.

—Ἀνταποκριτὴς τῶν «Ἐκκλησιαστικῶν Καιρῶν» τοῦ Λονδίνου ἐξ Ἑλλάδος, τὸν λόγον ποιούμενος περὶ τῶν τρομοκρατικῶν μεθόδων τῆς λυμαιομένης τῆν Ἑλλάδα ἀνταρτίας, τῆς ὑπὸ τῶν ἀνταρτῶν ἀπαγωγῆς γυ-

ναικῶν ἐκ τῆς ὑπαίθρου, τῆς σταυρικῆς θανατώσεως ἱερῶν κατ' αὐτὴν τὴν Μεγάλην Παρασκευὴν καὶ τοῦ παιδομαζώματος, ἐπάγεται :

«Ἡ Ἑλλάς ἦτο μία τῶν ὀλίγων χωρῶν, ἧτις ἐκουσίως ἐστάθη παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Μεγάλης Βρετανίας κατὰ τὰς σκοτεινὰς ἡμέρας τοῦ πολέμου. Πολλοὶ Ἕλληνες αἰσθάνονται ὅτι κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τῆς δοκιμασίας δὲν συνήντησαν τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν κατανόησιν τοῦ βρετανικοῦ λαοῦ, τῶν ὁποίων δικαιοῦνται, καίτοι εἶνε βαθέως ἐγγνώμονες διὰ τὸ ὑπὸ ὧν βρετανικῶν στρατευμάτων ἐπιτελούμενον σήμερον ἐν Ἑλλάδι ἔργον.

«Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι οἱ χριστιανοὶ τῆς Ἑλλάδος θὰ ἔπρεπε νὰ κατέχουν τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὴν συνείδησιν τῶν χριστιανῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ. Μεταξὺ τῶν 500.000 προσφύγων τῆς ὑπὸ τῶν ἀνταρτῶν ἀσκουμένης τρομοκρατίας ἐν τῇ ὑπαίθρῳ πολλοὶ εἶνε ἱερεῖς μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των. Ἡ ὀρθόδοξος τῆς Ἑλλάδος Ἐκκλησία εἶνε πτωχοτάτη. Ἄλλοτε ἐκέκτητο μεγάλην περιουσίαν, ἀλλὰ ἡ πλείστη ἐχρησιμοποίηθη διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας προσφύγων, ἡ δὲ λοιπὴ ἐξεμμενίσθη διὰ τοῦ πληθωρισμοῦ. Ἡ οἰκονομικὴ δὲ χρεωκοπία τῆς Ἐκκλησίας ἠνάγκασεν αὐτὴν νὰ βασίζεται εἰς ὅ,τι παρέχει τὸ Κράτος ἐκ τῆς κατεστραμμένης οἰκονομίας του.

Ἡ «Χριστιανικὴ ἐν Εὐρώπῃ Ἀνοικοδόμησις» ἤρξησε τὴν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἀρχικὴν ἐκ £ 20.000 προσφορᾶν τῆς διὰ παροχῆς ἐπὶ πλέον £ 12.000, ταῦτα ὅμως εἶνε σταγῶν ἐν τῷ ὄκεανῷ. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος χρῆζει πάσης βοηθείας, τὴν ὅποιαν δύνανται νὰ παράσχουν οἱ ἀδελφοὶ χριστιανοί, ἰδίως δὲ ἔχουν ἀναγκὴν τῆς συμπαθείας καὶ τῶν προσευχῶν των. Εἶνε μία Ἐκκλησία μὲ πολλὰς πνευματικὰς δραστηριότητας. Οἱ χριστιανοὶ πάντως θὰ πράξουν πᾶν τὸ δυνατόν πρὸς βοήθειάν τῆς».

ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ

Συνεπεία ἐκκλήσεως τοῦ προέδρου τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ἐπισκοπικῆς Προτεσταντικῆς Ἐκκλησίας Ἐπισκόπου Henry Knox Sherrill, διὰ δεκαλέπτου ραδιοφωνικῆς ὁμιλίας ἐξορκίσαντος τοὺς συμπατριώτας του ὅπως προσέλθωσιν ἀρωγὸν εἰς τοὺς δοκιμαζομένους ἀδελφούς των, ἐν διαστήματι εικοσιτετραῶρου δέκα ἑκατομμύρια προσώπων εἰσέφεραν ἐν ἑκατομμύριον δολαρίων.

ΚΙΝΗΣΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ὁ γνωστότατος «Διεθνὴς Σύνδεσμος πρὸς προαγωγὴν διεθνοῦς φιλίας διὰ τῶν Ἐκκλησιῶν» ἀνεκοίνωσεν ἐσχάτως, ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ αὐτοῦ, συνελθοῦσα πρὸ τινος ἐν Γενεύῃ, ἀπεφάσισεν ὁμοφώνως νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν δρᾶσιν τοῦ Συνδέσμου ἡ Γενικὴ Γραμματεία αὐτοῦ θὰ κλείσῃ τὸ Γραφεῖόν τῆς τῆς 30 Ἰουνίου ἐνεστώτος ἔτους. Ἡ διάλυσις τοῦ Συνδέσμου ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι, συνεπεία τοῦ πολέμου, πολυάριθμα Ἐθνικὰ Συμβούλια ἐξηφανίσθησαν μετὰ καὶ τῶν ὑπ' αὐτῶν ἀντιπροσωπευομένων κρατῶν, ἄλλα δὲ, ἰδίως τὰ ἐν τοῖς Βαλκανίοις, δὲν ἦσαν εἰς θέσιν νὰ ἐξακολουθήσωσιν τὴν δρᾶσιν των μετὰ τὸν πόλεμον. Ὁ Σύνδεσμος οὗτος εἶχεν ἰδρυθῆ τῷ 1914 ἐν Κωνσταντίᾳ τῆς Γερμανίας, ἀπετέλεσε δὲ τὸν πρῶτον ἐκ τῶν οἰκουμενικῶν συνασπισμῶν.

—Κατὰ τὰ μέχρι σήμερον ἐπίσημα δεδομένα, οἱ μέλλοντες νὰ ἀποτελέσωσι τὸ κατ' Αὔγουστον συγκληθησόμενον ἐν Ἀμστερδαμ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν θὰ ἦνε ἀντιπρόσωποι : 85 τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς, 110 τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς ἡπειρωτικῆς Εὐρώπης, 60 τῆς Μεγ. Βρετανίας καὶ τοῦ Eire, 90 τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ τοῦ Καναδά, 50 ἐκ τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς καὶ τῶν νήσων τοῦ Εἰρηνικοῦ, 25 τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς καὶ τῆς Αὐστραλίας, καὶ 30 ἐκ διαφόρων ἡσσόνων πανταχόθεν τοῦ κόσμου θρησκευτικῶν Κοινοτήτων, ἧτοι ἐν συνόλῳ 450 ἀντιπρόσωποι.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

[Ἀναφέρονται μόνον τὰ πρὸς τὴν Διευθύνειν ἀποστελλόμενα]

B'

Δὲν παρήλαε πολὺς χρόνος ἀφ' οὗτου ἠγγείλαμεν τὴν ἔκδοσιν τοῦ *Ἀμώσ*, καὶ ἰδοὺ ἐν βραχεῖ ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν **Βασίλειος Βέλλας** παρουσίασεν εἰς τὴν σειρὰν τῆς ἑρμηνείας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἐκ τοῦ ἑβραϊκοῦ τὰ προφητικὰ βιβλία τοῦ *Ἰσαΐ* ('Αθῆναι 1947, σ. 143) καὶ τῶν *Μιχαίου*, *Ἰωήλ* καὶ *Ὀβδιὸν* ('Αθῆναι 1948, σ. 135) διὰ τοῦ αὐτοῦ Ἐκδοτικοῦ Οἴκου «Ἀστὴρ» (Ἀλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου). Καὶ εἰς τὰς συγγραφὰς αὐτὰς ὁ σ. ἐφήρνωσε τὴν αὐτὴν μέθοδον: μετὰ τὴν εἰς ἕκαστον βιβλίον Εἰσαγωγὴν, ἐν ἣ ἑξετάζονται τὰ κατὰ τὸ περιεχόμενον καὶ τὴν σύνθεσιν του, ἡ βιογραφία τοῦ Προφήτου, ἡ ἐποχὴ του, ἡ προφητικὴ του ἰδιότης καὶ ὁ χαρακτηρισμὸς του ὡς συγγραφέως, παρατίθεται ἡ περὶ ἑκάστου βιβλίου πλήρης εἰδικὴ βιβλιογραφία, καὶ εἶτα ἀκολουθεῖ ἡ ἐκ τοῦ ἑβραϊκοῦ πρωτοτύπου λεπτομερὴς ἑρμηνεία λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ ἀντίστοιχον τῶν Ὁ' κείμενον. Ἡ ἑρμηνεία περιλαμβάνει πάντα τὰ ὑπὸ τῆς συγχρόνου ἐξηγητικῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἀγιογραφικῆς κριτικῆς καθ' οἷονδήποτε τρόπον συντελοῦντα εἰς τὴν ὀρθὴν ἀντίληψιν τῶν νοημάτων τῶν προφητικῶν κειμένων. Ἐνεπεριττόν νά ἐξάρωμεν τὴν μεγάλην σπουδαιότητα τοῦ βαρυμόχθου ἐγχειρήματος, τὸ ὁποῖον ἀνέλαβε καὶ μετὰ τὴν ἐπιστημονικὴν πληρότητα καὶ μετὰ τὸσον ζήλον ἐπιτελεῖ ὁ κ. καθηγητὴς, ἐπαναλαμβάνομεν δὲ τὴν εὐχὴν ὅπως ἐκ παραλλήλου ἐπιχειρηθῆ ἀνάλογον ἔργον καὶ διὰ τὴν Καινὴν Διαθήκην, διὰ νά ὁλοκληρωθῆ ἡ ἑρμηνεία τῆς ὅλης Ἀγίας Γραφῆς ὑπὸ τῆς ἐλληνικῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης.

*

Μεταξὺ τῶν ἐνώπιόν μας βιβλίων, τὰ ὁποῖα εἶνε ἀδύνατον νά ἀναγνωσθοῦν χωρὶς βαρυθυμίαν, ἀγανάκτησιν καὶ ψυχικὸν ἄγχος, εἶνε τὰ *Ἐκτελεσθέντες ἐπὶ κατοχῆς*, *Ἡ ψυχοπαθολογία τῆς πείνας, τοῦ φόβου καὶ τοῦ ἄγχους* καὶ *Ἡ δικαιοσύνη τους*. Σύντρυα, σχετιζόμενα πρὸς τὴν τραγικὴν περίοδον τῆς ξενικῆς κατοχῆς, ὑπομιμνήσκουν ἐν τραγικώτατον παρελθόν, τὸ ὁποῖον εἶνε ἀδύνατον νά λησμονηθῆ, κατὰ τοσοῦτο μάλιστα, καθ' ὅσον τὰ ἀποτελέσματα τοῦ θά βαρύνουν πολλὰς ἐλληλικὰς γενεάς. Τὸ πρῶτον ἐξ αὐτῶν (ἔκδοσις «Ἄετοῦ» Ἀθῆναι 1947, σ. 143) περιέχει ἐπίσημον κατάλογον τῶν κατὰ τὰ ἔτη 1941, 1942, 1943 καὶ 1944 ὑπὸ τῶν γερμανῶν καὶ ἰταλῶν ἐκτελεσθέντων ἐν Ἑλλάδι ἐλλήνων ἐπὶ τῇ βάσει στοιχείων εἰλημμένων ἐκ τῶν Ἀρχείων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐδημοσιεύθη δὲ ἐγκρίσει αὐτῆς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπὸ τοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ λειτουργήσαντος Β' Γραθείου «Υπηρεσίας προστασίας ἀπορφανισθεισῶν οἰκογενειῶν» (τῶν ἐκτελεσθέντων) συλλεγόντων ἐπισημῶν δεδομένων. Ἐν ὄλῳ τὸ Γραφεῖον τοῦτο, τελέσαν ὑπὸ τὴν Κυρίαν Ἰωάνναν Τσάτσου ὡς Προϊσταμένην, παρέσχε βοηθήματα εἰς 1854 οἰκογενεῖας ἐκτελεσθέντων εἰς 26 περιφερείας. Καὶ εἰς πρῶτον μὲν μέρος παρατίθεται ὁ ἐπίσημος κατάλογος τῶν κατὰ τὰ τέσσαρα ἔτη τῆς κατοχῆς ἐκτελεσθέντων, ἐν δὲ ἀναγράφονται τὰ ὀνόματα αὐτῶν καὶ αἱ διευθύνσεις τῶν σημειοῦνται δ' ἐκτελέσεις 5 μὲν διὰ τὸ 1941, 59 δὲ διὰ τὸ 1942, 194 διὰ τὸ 1943, καὶ 539 διὰ τὸ 1944. Ἐν δευτέρῳ δὲ μέρει παρέχονται βιογραφικὰ ἐκάστου τῶν ἐκτελεσθέντων σημειώματα, περιλαμβάνοντα καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ἐκτέλεσεως καὶ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ἰδιότητα τῶν συνεπεία τοῦ θανάτου τῶν ἀπορφανισθέντων οἰκείων τῶν. Τρίτον μέρος περιλαμβάνει ἐκθέσεις συνοδευσάντων τοὺς ὑπὸ ἐκτέλεσιν ἱερέων, ὑποβληθείσας ὑπ' αὐτῶν εἰς τὸν Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπον τὴν ἐπαύριον τοῦ θανάτου τῶν καταδικῶν. Δὲν μεταφράζεται εἰς λέξεις τὸ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἐκθέσεων τούτων ψυχικὸν ἄγχος. Τὸ ὅλον βιβλίον ὑψοῦται ὡς Σταυρὸς περιλύπου πένθους ἐπὶ τοῦ νοητοῦ συλλογικοῦ τάφου τῶν τῶσον

μαρτύρων τῆς πνιγηρᾶς ἐκείνης ἐποχῆς.

*

Ἔτι πνιγηρότερον ἄγχος παράγει ἡ ἀνάγκωσις τοῦ δευτέρου βιβλίου τῶν νευρολόγων-ψυχιάτρων **Φ. Σκούρα**, **Ἀ Χατζηδήμου**, **Ἀ. Καλούτου** καὶ **Γ. Παπαδημητρίου** ὑπὸ τὸν τίτλον *Ἡ ψυχοπαθολογία τῆς πείνας, τοῦ φόβου καὶ τοῦ ἄγχους νευρώσεις καὶ ψυχονευρώσεις ἀπὸ τὸ ἱατρικὸ χρονικὸ τῆς κατοχῆς* ('Αθῆναι 1947, σ. 376). Εὐθύς ἐξ ἀρχῆς δέον τὰ ὁμολογηθῆ, ὅτι εὐρισκόμεθα πρὸ ἐντελῶς πρωτοτύπου καὶ πρωτοφανοῦς συλλογικοῦ συνθετικοῦ ἔργου τεσσάρων εἰδικῶν νευρολόγων-ψυχιάτρων μεθ' ὁλοκληρωμένην κατ' αὐστηρῶς ἐπιστημονικὴν μέθοδον μελέτην τῆς ὑπὸ τῆς ξενικῆς κατοχῆς προξενηθείσης εἰς τὸν ἐλληνικὸν λαὸν ψυχικῆς φθορᾶς ἐπὶ τῇ βάσει ἀντικειμενικῶν κριτηρίων: ταῦτα δὲ ἦσαν πρῶτον μὲν τὰ ψυχικὰ βιώματα αὐτῶν τούτων τῶν σ., ἔπειτα δὲ αἱ ὑπ' αὐτῶν ἐπιμελέστατα συλλεγεῖσθαι σημειώσεις ἐκ πληροφοριῶν χρονικῶν τῆς κατοχῆς καὶ ἀφηγήσεων θυμάτων, ἐξ ἐκθέσεων στατιστικῶν, ἐπιστημονικῶν ἐργασιῶν καὶ ἐκ λογοτεχνικῶν ἀκόμη ἔργων ἐπὶ πλεον ἐξ ἐρεύνης (enquêtes) ἐπιχειρηθείσης ὑπ' αὐτῶν διὰ γραπτῶν ἐρωτησέων, εἰς ἃς ἐπικολούθησαν ἀνώνυμοι ἀπαντήσεις ἐκ διαφόρων κοινωνικῶν στρωμάτων. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον συνελήθη ἄφθονον καὶ πολῦτιμον ὕλικόν διὰ τὴν μελέτην τῶν ὑπὸ τῆς κατοχῆς δημιουργηθέντων μεγάλων προβλημάτων, ὁποῖα τὰ ἀπότοκα τῆς ἀφαντάστου ἐκείνης τρομοκρατίας δύσλυτα ψυχοπαθολογικὰ φαινόμενα, ἰδίως δὲ τὸ *ἄγχος*, ὁ *φόβος* καὶ ἡ *πείνα*. Μετ' ἀνασκόπησιν τῆς ὅλης σχετικῆς βιβλιογραφίας, καθ' ἣν ἐπιχειρεῖται λεπτεπίλεπτος ψυχολογικὴ ἀνάλυσις τοῦ φόβου καὶ τοῦ ἄγχους καὶ κριτικὴ τῶν μεθόδων τῆς ψυχολογικῆς ἐρεύνης, οἱ σ. προβαίνουν εἰς τὴν ψυχολογικὴν γένεσιν τῶν κατὰ τὴν κατοχὴν ἐκ τῶν ἀναχθεῖσῶν εἰς ἐπιστημὴν ποικίλων τρομοκρατικῶν μεθόδων, ὁποῖα αἱ ψυχολογικὰ βῆσανοι, ἡ διατήρησις τοῦ αἰσθητικοῦ τῆς ἀβεβαιότητος, αἱ ποικίλομορφοι καταπίεσεις, τὰ στρατοῦ πεδία συγκεντρώσεως, τὰ βασανιστήρια, αἱ φυλακαὶ, ἡ ἔμψευσις τρόμου εἰς τὸν ὑπόλοιπον πληθυσμὸν, αἱ ὁμαδικαὶ θανατώσεις καὶ εἴ τι ἄλλο ἀπετέλει τὴν εἰδικὴν ἐκείνην τῆς κατοχῆς ἀτμόσφαιραν, ἐξ ἧς προήλθον αἱ ψυχονευρώσεις, τὰ ψυχικὰ τραύματα καὶ αἱ καθ' ὄλον ψυχικὰ τοῦ πληθυσμοῦ διαταραχαί. Εἰς δεύτερον μέρος ἀναλύεται ψυχολογικῶς ἡ *πείνα*, ὡς τὸ μάλλον ἀποτελεσματικὸν πρὸς καταδάμασιν τῆς ἀντιστασεως τοῦ λαοῦ μέσον, τὸ περισσώτερον ἢ ἡ τρομοκρατία ἐπὶ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος ἐπιδράσαν. Ἐξετάζονται οἱ ψυχικοὶ ἀντίκτυποι τῆς πείνης, ἡ ψυχολογικὴ τοῦ πεινασμένου κατάστασις καὶ αἱ συνέπειαι τῆς πείνης, ἡ φυσιολογία, ἡ ψυχο-φυσιολογία καὶ οἱ μηχανισμοὶ παραγωγῆς τῶν ψυχικῶν διαταραχῶν τῆς. Ἡ ὅλη συγγραφὴ, προτὸν εὐρείας πολυμαθείας, ἐπιστημονικῆς εὐσυνειδησίας καὶ πληρότητος, μεστὴ λεπτοτάτων ψυχολογικῶν στοχασμῶν, ὀξείας ψυχολογικῆς διονυχίσσεως καὶ ἀναλύσεως τῶν ψυχικῶν κατὰ τὴν κατοχὴν καταστάσεων καὶ τοῦ ὄλου ψυχολογικοῦ αὐτῆς κλίματος, δι' ἧς ἐρρίφθη φῶς εἰς τὰς καθοριζούσας τὰς ψυχικὰς ἀντιδράσεις τῆς προσωπικότητος ψυχολογικὰς δυνάμεις, εἶνε ἐκτάκτως ἐνδιαφέρουσα, οὐ μόνον διὰ τὴν πρωτοτυπίαν καὶ τὴν βαθύτητα, ἀλλὰ καὶ ὡς σπουδαιότατον μνημεῖον μιᾶς περιόδου τῆς ἐθνικῆς μας περιπετείας τῆς ὁποίας καὶ μόνῃ ἡ ἀνάμνησις προξενεῖ δυσφορώτατον εἰς τὴν ψυχὴν ἄγχος.

*

Τὸ τρίτον ἔργον εἶνε τοῦ **Κων. Κουνκίδου** καὶ φέρει τὸν τίτλον *Ἡ δικαιοσύνη τους!* ('Αθῆναι 1946, σ. 160). Τὸ περιεχόμενον δηλοῖ σαφέστερον ὁ ὑπότιτλος: *Γερμανικὰ καὶ Ἰταλικὰ Στρατοδικεῖα Κατοχῆς: Ὁργάνωσι, σύνθεσι, δίκαια καὶ παρασκήνια*. Ὁ σ., παρακολούθησας πολλὰς δίκαις εἰς τὰ γερμανικὰ καὶ ἰταλικὰ στρατοδικεῖα τῆς κατοχῆς καὶ ἐκθέτων ἐν λεπτομερεῖα διαφόρους σηκνὰς διαδικασίας, ἐμφανίζει ἀνάγλυφον τὴν πρὸς τοὺς ὑποδίκους κακοποιὸν διάθεσιν τῶν δικαστῶν, τῶν

ὁποίων οἱ περισσότεροι ἦσαν κακοί, σκληροί, ἀπείσοι καὶ ἐπίμονοι στραγγαλιστὰ τοῦ δικαίου μὲ ἀμεσον σκοπὸν τὴν ἐν Ἑλλάδι δημιουργίαν κλίματος τρομοκρατίας «ποῦ νὰ τὸ αἰσθάνωνται οἱ ἄνθρωποι σὲ κάθε πρῶνὸ ξύπνημά τους». Οἱ Ἕλληνες κατεδικάζοντο ὑπὸ τῶν γερμανῶν καὶ ἐθανατοῦντο μετὰ συνοπτικωτάτην καὶ ταχίστην διαδικασίαν ἀναπολόγητοι καὶ ἀδίκαστοι. Ἱεροεξεταστικαὶ δ' ἦσαν καὶ αἱ μέθοδοι «σπουδασμένων» κακοποιῶν τῆς Ἰταλίας, οἱ ὁποῖοι ἀνέσταν ἀπὸ τὴν λημοσύνην τὰ μεσαιωνικὰ βασανιστήρια, πλουτίζοντες αὐτὰ «μὲ νέες ποικιλίες». Παρὰ ταῦτα, «ἐμπρὸς στοὺς ἐχθροὺς μας τῶν στρατοδικείων πολὺ συχνὰ ἀναψαν κ' ἄστραψαν ἡρώισμοι ὑποδίκων ἀγρίως ἀκαμπτοὶ κ' ἄλότηλα ἀποπερατωμένοι γι' ἀνεξίτηλη καταγραφή στίς σελίδες τῆς πανένδοξης ἑλληνικῆς ἱστορίας». Ὑπόδικοι τῶν χωρίων καὶ τῆς πολιτείας «καταμάτιαζαν τοὺς κριτές των ἔτσι ποῦ μετακινούσαν τοὺς ρόλους: αὐτοὶ πᾶσι οἱ τιμωροὶ τῆς ἀδικίας κ' οἱ ἐχθροὶ ὑπόδικοι» δὲν ὑπάρχουν πλέον, βεβαίως, εἰς τὴν ζωὴν· ἀλλὰ μὲ τὴν θαρραλέαν καὶ ἄφοβον κατὰ τε τὰς δίκας καὶ ἔναντι τοῦ θανάτου στάσει των «μᾶς ἀφήκαν τὸ κλίμα ποῦ μᾶς περιζώνει πρὸς πλοῦσι ἀπὸ πνοῆς ἀκατάλυτου θάρρους γιὰ ν' ἀντικρύζουμε δ,τιδήποτε ὅσο θὰ ζοῦμε».

*
Ἡ πνευματικὴ κίνησις, τὴν ὁποίαν ἐδημιούργησεν ἡ κατὰ τὸν νέον Καταστατικὸν τῆς Νόμον πρὸ ἔτους ἑναρξίς τῆς λειτουργίας τοῦ θεσμοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, χρήζει ἰδιαίτερας ἐνταθῆς μνείας ὡς ἐκ τοῦ χαρακτήρος, τοῦ πλάτους καὶ τῶν ἐπιδιώξεων τῶν ἐν τῷ βραχεῖ χρόνῳ πραγματοποιηθέντων ἤδη δημοσιευμάτων τῆς. Ταῦτα ἀπετέλεσαν δύο διακεκριμένας ἀπ' ἀλλήλων σειράς, τὴν μὲν ὑπὸ τὸν τίτλον *Βιβλιοθήκη τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας*, περιλαμβάνουσαν ἔργα προοριζόμενα γενικῶς μὲν διὰ τὰς κατὰ τὸ μάλλον ἢ ἥττον μεμορφωμένας τάξεις, εἰδικώτερον δὲ διὰ τὸν ἱερὸν κλήρον καὶ τοὺς σπουδαστὰς τῶν Θεολογικῶν καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν, τὴν δὲ ὑπὸ τὸν τίτλον *Ἡ Φωνὴ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*, ἀποτελουμένην ἐκ μικρῶν φυλλαθίων περιεχόντων θέματα διὰ τὰς εὐρύτερας καὶ ἀπλουτέρας λαϊκὰς μάζας, συντεταγμένα εἰς γλώσσον εὐληπτον καὶ ἐπαγωγόν, προσιτὴν εἰς πάντα τὰ λαϊκὰ στρώματα. Οὕτω μέχρι τοῦδε ἐξεδόθησαν τῆς μὲν πρώτης σειρᾶς βιβλία ἑξ ἑξὸς ἀξιοῦντα ἀριθμὸν, ἦτοι: 1) *Ἐκλογὴ ἐκ τῶν Ἑλλήνων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας* (σ. 220), 2) *Tihamer Toth Χριστιανικὴ πίστις καὶ Ἐπιστήμη* κατὰ μετάφρασιν τοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης *Ἰωάννου Παναγιωτίδου* (σ. 66), 3) *Ἀπολογικὰ τῶν Πατέρων τῶν πέντε πρώτων αἰώνων* κατ' ἐπιλογὴν τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν *Γρηγορίου Παπαμιχαήλ* (σ. 303), 4) *Ἀρχιμ. Τίτου Ἐμμ. Ματθαίου* Ὁ ἱερεὺς ἀπέναντι τῶν ἐργατῶν (σ. 30), 5) *Μητροπολίτου Κορινθίας Μιχαήλ Θρησκεία καὶ διανόησις* (σ. 63), 6) *Μητροπολίτου Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως Χρυσοστόμου* Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὑπογραμμὸς ἠθικοῦ βίου (σ. 23). Τῆς δὲ δευτέρας σειρᾶς ἐδημοσιεύθησαν εἰς μικρὸν σχῆμα [τῆς τσέπης] 1) *Ὀλίγα χρυσὰ λόγια σὲ μιὰ ἡμέραν*, 2) *Πρὸς τὸν τραυματιαν*, 3) *Χριστογέννη σὴ φυλακῆ*, 4) *Ἐπιστήμη ἔργα κατὰ τῆς αἰρέσεως τῶν Χιλιαστῶν*, 5) *Χιλιασταὶ ἢ ψευδομαρτυροὶ τοῦ Ἰεσοῦ*, 6) *Ἀπὸ τὰ βασικά προβλήματα τῶν νέων*, 7) *Στὸ μαχόμενον Ἑλληνοπούλο*, 8) *Ἐν φυλακῇ ἤμην*... Καὶ τὰ μὲν τῆς πρώτης σειρᾶς διατίθενται ὑπὸ τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας εἰς εὐθηνωτάτην τιμῇ, τὰ δὲ τῆς δευτέρας διανέμονται δωρεὰν κατὰ ἑκατοντάδας χιλιάδων, τινὰ δ' ἐξ αὐτῶν ἀνεδημοσιεύθησαν εἰς δευτέραν ἐκδοσιν. Εὐρύτατην διάδοσιν ἐσημείωσε καὶ τὸ δεύτερον τῆς πρώτης σειρᾶς, ἔνεκα δὲ τοῦ ὑπὸ τοῦ χαρακτηριστοῦ τοῦ περιεχομένου τοῦ προκληθέντος ἐνδιαφέροντος ἐγένετο καὶ δευτέρα αὐτοῦ ἐκδοσις. Πάντα τὰ δημοσιεύματα ταῦτα, ἀνταποκρινόμενα εἰς πραγματικὰ καὶ ἐπικαίρους πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, πλουτίζουν τὴν παρ' ἡμῖν πνευματικὴν κίνησιν μὲ νέον

ὕγιᾳ ἠθικοθρησκευτικὸν καὶ πνευματικὸν χυμὸν, τοῦ ὁποίου τόσην ἔχει ἀνάγκην τὸ ἑλληνικὸν κοινόν, μάλιστα σήμερον, ἐποχὴν τῶν πανταχόθεν πνεόντων ἐπικινδύνων εἰς τὴν ἀτομικὴν καὶ τὴν κοινωνικὴν ὑγείαν ρευμάτων. Καὶ εἶνε περιττὸν νὰ ἐξαρθῇ ἡ μεγίστη σπουδαιότης τοῦ ὑπὸ τὴν πνοὴν τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς Διοικήσεως Ἐκκλησίας, κατὰ τὰς πρωτοβουλίας εἰσηγήσεις τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ Καθηγητοῦ κ. Β. Βέλλα, τόσον εὐστοχῶν δρᾶσιν ἀναπτύσσοντος ἐκκλησιαστικοῦ τούτου Ὄργανισμοῦ, ἐκφράζοντας τὴν εἰς ἐνιαῖον σύστημα συντεταγμένην δρᾶσιν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας. γ. π.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Μητροπολίτου Κορινθίας Μιχαήλ Θρησκεία καὶ Διανόησις. Ἀθῆναι 1948 (σ. 63). Ἐκδοσις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. (Δρχ. 4.000).

Μητροπολίτου Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως Χρυσοστόμου Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὑπογραμμὸς ἠθικοῦ βίου. (Ἐπι τῆ Ἁγίας καὶ Μεγάλῃ Ἑβδομάδι). Ἀθῆναι 1948 (σ. 23). Ἐκδοσις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. (Δρχ. 2.000).

Μητροπολίτου Σερρών Κωνσταντίνου Μεγγελέ Ἡ ἱστορικὴ ἀξιοπιστία τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Β' ἐκδοσις. Σέρραι 1938 (σ. 104).

Ἀρχιμ. Τίτου Ἐμμ. Ματθαίου Ὁ ἱερεὺς ἀπέναντι τῶν ἐργατῶν. Ἀθῆναι 1948 (σ. 30). Ἐκδοσις τῆς Ἀποστολ. Διακονίας. (Δρχ. 2.000)

Γρηγορίου Παπαμιχαήλ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου. Διάλεξις ρηθείαι εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις «Ὀρθόδοξον Χριστιανικὴν Γοιανίαν». Πάτρα 1948 (σ. 19).

Τζάνου Γουοντὰ ἱερέως ἐν Mansfield Ohio, Γυναικες ἀπὸ τὴν Ἁγίαν Γραφήν. Ἐκδοσις «Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης». Ἐν Βόλῳ 1948 (σ. 63).

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Καθηγούμενον Μονῆς Ἁγίου Παύλου Ἀρχιμ. Σεραφείμ Ἁγιον Ὄρος. Ταλάντιος Μερτύρης διεγράφη παρακαλοῦμεν ἀποστείλατε ἔτι δρ. 8.000 διὰ συνδρομὴν τῆς καθ' ἡμᾶς Μονῆς τοῦ ἔτους 1947. — *Αἰδεσιμ. Εὐστάθιον Γιαννικίδην* Ἀμισιανὰ δὲν ἐλαμβάνετε τὸ φύλλον διότι ἡ διεύθυνσίς σας ἦτο ἐλλιπὴς εἰς τὴν κατάστασιν τῆς Μητροπόλεώς σας ἐτακτοποιήθητε. — *Αἰδεσ. Θεόφιλον Καλλιανιώτην* Πλατάνα Εὐβοίας τὸ φύλλον δὲν εἶνε δυνατόν νὰ σᾶς στέλλεται ἐνωρίτερον. — *Ναστούλην Σταύρον* Ἱεροδιδασκαλεῖον Βελλᾶς ἐλήφθη συνδρομὴ 1948 Αἰτηθέντα βιβλία ἀποστέλλονται δι' Ἀποστολικῆς Διακονίας. — *Αἰδεσ. Πάνον Κωνσταντινίδην* Atlanta, Georgia ἡ συνδρομὴ σας ἐλήφθη, εὐχαριστοῦμεν. — *Σεβ. Σερρών Κωνσταντίνου Σέρρας* τὰ διὰ τὴν «Θεολογίαν» σταλέντα δύο ἀντίτυπα ἐλήφθησαν. — *Κον Θεόδ. Μοσχονᾶν* Ἀλεξάνδρειαν ἐπιστολή σας 5 Μαΐου ἐλήφθη ζητηθεὶς τόμος «Θεολογία» θὰ σᾶς σταλῇ. Ἐλήφθησαν διὰ ταχικῆς ἐπιταγῆς αἱ συνδρομαὶ τῶν ἱ. ναῶν: Ἁγ. Νικολάου (Λασηθίου) δρχ. 20.000, Ἁγ. Βασιλείου Ἐλατοφύτου δρχ. 24.000, Κάτω Μετοχίου Λασηθίου δρχ. 15.000, Πλατάνου Ναυπακτίας δρχ. 12.000, Λαυκίας Χαλκιδικῆς δρχ. 8.000, Ἐκκλ. Συμβ. Ἁγ. Ἀναργύρων Φλωρίνης δρχ. 12.000. Τὰ φύλλα ἀποστέλλονται τακτικῶς.

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»,

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ

+ Ὁ Ἀθηνῶν ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ
+ Ὁ Φιλίππων ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† Ὁ Πολυανῆς ΙΩΑΚΕΙΜ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου, Ἀκαδημαϊκός

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Π. Σ. ΜΑΝΩΔΕΣΗΣ

Ἐν Ἀθήναις, τύποις «Φοῖνικος» Λεοννάτου 4